

ACADEMIA ABC

EDUCAȚIE ȘI NOI ORIZONTURI

ISSN 2734 5491

ISSN-L 2734 - 5491

Nr.35 Martie 2026

Neurodiversitatea în
învățământul de masă

REVISTĂ **ELECTRONICĂ**
DE EDUCAȚIE

EDUCAȚIE ȘI
NOI ORIZONTURI

academiaabc.ro

ISSN 2734 5491

ISSN-L 2734 - 5491

Neurodiversitatea în învățământul de masă

offset

S.C. Offset S.R.L.

B-dul 1Mai, Nr.33A, Bl.PF7, Sc.A, Ap.11

Constanța

Tel: 0784.835951

Email: office@academiaabc.ro

revista@academiaabc.ro

simpozion@academiaabc.ro

proiect@academiaabc.ro

Website: academiaabc.ro

REVISTA "EDUCAȚIE ȘI NOI ORIZONTURI" / NR. 35 MARTIE 2026

Neurodiversitatea în învățământul de masă

Editor: Secuiu Eugen

Redactor: prof. Secuiu Elena

**AUTORII ÎȘI ASUMĂ ÎNTREAGA RESPONSABILITATE
PENTRU CONȚINUTUL MATERIALELOR PUBLICATE !**

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Prof. inv. primar, Ionescu Alexandra Petruța Școala Gimnazială Nr. 80	Ifrim Adrian Colegiul Național "Vasile Alecsandri"
Profesor învățământ primar, Suci-Golban Marinela Liceul Teoretic „Alexandru Mocioni”, Ciacova - Timiș	Prof. Lilof Alexandru – Bogdan Liceul Tehnologic „Nicolae Titulescu”, Însurăței, județul Brăila
Caraman (căs. Cojocă) Andreea-Alexandra Școala Gimnazială Nr. 1 Ciocârlia	Marconi Livia Laura Școala Gimnazială Dumbrăvița, Timiș
Prof. Avram Liliana Colegiul de Industrie Alimentară "Elena Doamna" Galați	Prof. Melinte Georgeta Louisa Școala Gimnazială nr. 1 comuna Slobozia Conachi, Județul Galaț
Prof. Nicoleta Bănică Liceul Tehnologic "Nicolae Titulescu" Însurăței	Prof. educație timpurie Mircea Ramona- Alexandra Grădinița cu Program Prelungit Nr. 9 Bârlad, jud. Vaslui
Prof. dr. Clapa Anca - Daniela Liceul Tehnologic „Carol I"	Monica Mitea Colegiul Național "Ion Măiorescu" - Giurgiu
Radu Georgeta Școala Gimnazială „Nichifor Crainic"	Oprea Nicoleta Școala Gimnazială Vulcan, jud. Brașov
Prof. inv. primar Ghiață Daniela-Ecaterina Școala Gimnazială Nr. 1 Telești, Județul Gorj	Profesor învățământ primar , SUCIU-GOLBAN MARINELA Școala de proveniență : Liceul Teoretic „ Alexandru Mocioni " , Ciacova – Timiș
Sîrbu Roxana Prof. Școala Gimnazială Gheorghe Corneliu Domnești	

Cuprins

ACTIVITĂȚILE EXTRAȘCOLARE -ROL, ALEGERE ȘI REZULTATE AȘTEPTATE.....	6
PROF. ÎNV. PRIMAR, IONESCU ALEXANDRA PETRUȚA	
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.80	
NEURODIVERSITATEA ȘI ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASA.....	9
PROF. ÎNV. PRIMAR, IONESCU ALEXANDRA PETRUȚA	
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.80	
Neurodiversitatea în clasa de elevi: provocări și abordări ale cadrului didactic	11
Autor: Caraman (căs. Cojocea) Andreea-Alexandra	
Școala Gimnazială Nr.1 Ciocârlia	
Diversitatea cognitivă în sala de clasă: perspective asupra integrării neurodiversității în învățământul de masă.....	14
Prof. Avram Liliana	
Colegiul de Industrie Alimentară "Elena Doamna" Galați	
L'utilisation des médias publicitaires dans la classe de FLE	17
Prof. Nicoleta Bănică	
Liceul Tehnologic "Nicolae Titulescu" Însurăței	
Taxus baccata-Tisa_Încadrare sistematică, caracteristici morfologice și ecologice, importanța speciei ..	20
Prof. dr. Clapa Anca – Daniela	
Liceul Tehnologic „Carol I”	
Preșcolarul cu ADHD. Descrierea manifestărilor și măsuri de recuperare în clasă/grupă	25
Autor: Radu Georgeta	
Prof: Școala Gimnaziala „Nichifor Crainic”	
Valențele educaționale ale jocului didactic în dezvoltarea competențelor matematice la clasa pregătitoare	28
Autor: Prof. inv. primar Ghiță Daniela-Ecaterina	
Școala de proveniență: Școala Gimnazială Nr. 1 Telești, Județul Gorj	
Rugby Tag – O poartă de intrare în lumea sportului pentru elevii din Barcea	30
Autor: Prof. Iancu Aurel	
Școala Gimnazială Nr. 1 Barcea, Județul Galați	

Includerea tehnologiilor digitale în studiul limbii latine.....	32
Ifrim Adrian	
Colegiul Național “Vasile Alecsandri”	
The Role of Listening, Speaking, and Writing in an Effective English Lesson	35
Prof. Lilof Alexandru - Bogdan	
Liceul Tehnologic „Nicolae Titulescu”, Însurăței, județul Brăila	
STRATEGII ȘI ACTIVITĂȚI DIDACTICE INCLUZIVE PENTRU ORELE DE SCRIERE LA CLASA I	38
Autor: Marconi Livia Laura Prof. Școala Gimnazială Dumbrăvița, Timiș	
Școala sănătății: învățare prin joc, experiență și implicare	41
prof. Melinte Georgeta Louisa	
Școala Gimnazială nr. 1 comuna Slobozia Conachi Județul Galați	
HIPERACTIVITATEA_MODALITĂȚI DE DISCIPLINARE ȘI RECOMANDĂRI	43
Prof. educație timpurie Mircea Ramona-Alexandra	
Grădinița cu Program Prelungit Nr.9 Bârlad, jud. Vaslui	
Lumea în oglindă: Ágota Kristóf, “Marele caiet”	47
Monica Mitea	
Colegiul Național “Ion Măiorescu” – Giurgiu	
Fiecare copil e unic – studiu de specialitate	49
Autor: Oprea Nicoleta	
Profesor la Școala Gimnazială Vulcan, jud. Brașov	
IMPORTANȚA JOCULUI PENTRU ELEVII CU CERINȚE EDUCATIONALE SPECIALE (CES)	52
Autor : Profesor învățământ primar , SUCIU-GOLBAN MARINELA	
Școala de proveniență : Liceul Teoretic „ Alexandru Mocioni ” , Ciacova – Timiș	
Neurodiversitatea în contextul neurobiologiei și al educației incluzive	54
Autor: Sirbu Roxana	
Prof. Școala Gimnazială Gheorghe Corneliu Domnești	

ACTIVITĂȚILE EXTRAȘCOLARE -ROL, ALEGERE ȘI REZULTATE AȘTEPTATE

PROF. ÎNV. PRIMAR, IONESCU ALEXANDRA PETRUȚA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.80

Activitățile extrașcolare reprezintă o componentă importantă a procesului educativ, contribuind la dezvoltarea armonioasă a personalității elevilor. Aceste activități completează procesul instructiv desfășurat în timpul orelor de curs și oferă elevilor oportunitatea de a învăța într-un mod mai relaxat, interactiv și practic. În cadrul Științele Educației, activitățile extrașcolare sunt considerate instrumente eficiente pentru dezvoltarea competențelor sociale, culturale și civice ale elevilor.

Prin intermediul acestor activități, elevii își pot descoperi interesele, își pot dezvolta talentele și pot învăța să colaboreze cu colegii într-un context diferit de cel formal al clasei. În același timp, activitățile extrașcolare contribuie la crearea unui climat educațional pozitiv și la consolidarea relației dintre elevi și cadrele didactice.

Activitățile extrașcolare au un rol esențial în dezvoltarea elevilor deoarece oferă experiențe de învățare care nu pot fi realizate întotdeauna în cadrul orelor obișnuite. Aceste activități contribuie la dezvoltarea motivației pentru învățare, la creșterea încrederii în sine și la dezvoltarea relațiilor sociale.

✚ Importanța lor se reflectă în mai multe aspecte:

- dezvoltarea creativității și imaginației elevilor;
- stimularea spiritului de echipă și cooperării;
- dezvoltarea abilităților de comunicare;
- formarea unor atitudini responsabile față de societate și mediul înconjurător;
- consolidarea cunoștințelor dobândite la clasă prin activități practice.

Prin participarea la activități variate, elevii învață să își exprime ideile, să respecte opiniile celorlalți și să își asume responsabilități în cadrul grupului.

✚ Cum alegem o activitate extrașcolară?

Alegerea unei activități extrașcolare trebuie realizată cu atenție, astfel încât aceasta să răspundă nevoilor și intereselor elevilor. Profesorul are un rol important în identificarea activităților potrivite și în organizarea lor eficientă.

Alegerea unei activități extrașcolare trebuie luate în considerare următoarele aspecte:

- vârsta și nivelul de dezvoltare al elevilor;
- interesele și preferințele acestora;
- obiectivele educaționale urmărite;
- resursele disponibile (spațiu, materiale, parteneri educaționali);
- siguranța și accesibilitatea activității.
- să fie atractive și să ofere elevilor posibilitatea de a participa activ, de a experimenta și de a învăța prin descoperire.

- Ce se așteaptă după desfășurarea unei activități extrașcolare

După realizarea unei activități extrașcolare se așteaptă obținerea unor rezultate educaționale importante, atât la nivel cognitiv, cât și la nivel social și emoțional. Se așteaptă:

- creșterea interesului elevilor pentru învățare;

- dezvoltarea spiritului de colaborare și a relațiilor de prietenie;
- îmbunătățirea abilităților de comunicare și exprimare;
- dezvoltarea creativității și a imaginației;
- formarea unor comportamente responsabile și autonome.

Aceste activități contribuie la formarea unor experiențe memorabile pentru elevi, care pot avea un impact pozitiv asupra dezvoltării lor personale.

- Exemple de activități extrașcolare

În școală pot fi organizate numeroase activități extrașcolare, precum:

- ateliere de creație artistică;

- desen sau cultură generală;

- concursuri de lectură;

- excursii și vizite educative

-proiecte ecologice și activități de protejare a mediului; -serbări și spectacole tematice.

Aceste activități contribuie la dezvoltarea unei educații complete, în care elevii învață nu doar informații, ci și valori, atitudini și comportamente sociale.

Activitățile extrașcolare reprezintă o parte importantă a educației moderne, deoarece oferă elevilor oportunitatea de a învăța prin experiență, de a-și dezvolta abilitățile sociale și de a-și descoperi pasiunile. Prin organizarea unor activități bine alese și adaptate nevoilor elevilor, școala contribuie la formarea unor personalități echilibrate, creative și responsabile.

NEURODIVERSITATEA ȘI ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ

PROF. ÎNV. PRIMAR, IONESCU ALEXANDRA PETRUȚA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.80

Neurodiversitatea reprezintă una dintre cele mai importante direcții de evoluție ale educației contemporane, punând accent pe acceptarea și valorificarea diferențelor dintre elevi.

În **învățământul de masă**, această perspectivă presupune trecerea de la o abordare standardizată la una flexibilă, centrată pe nevoile reale ale fiecărui copil. Elevii nu mai sunt priviți prin prisma dificultăților pe care le întâmpină, ci ca indivizi cu profiluri cognitive variate, în care particularități precum **ADHD, Autism Spectrum Disorder sau tulburările de învățare** devin parte a diversității umane firești.

În acest context, **activitățile extracurriculare** capătă o valoare deosebită, deoarece oferă un cadru mai permisiv și mai adaptabil decât cel formal. Spre deosebire de lecțiile tradiționale, acestea permit o mai mare libertate de exprimare, explorare și implicare, facilitând participarea elevilor care, uneori, întâmpină dificultăți în mediul rigid al clasei. Astfel, legătura dintre neurodiversitate și activitățile extracurriculare este una directă și profundă, acestea din urmă devenind **un instrument eficient de incluziune**.

Unul dintre cele mai importante efecte ale activităților extracurriculare este acela că ele valorifică punctele forte ale elevilor. **Exemplu**, un copil care întâmpină dificultăți în sarcinile de la orele de comunicare în limba română sau matematică și explorarea mediului poate demonstra abilități remarcabile în activități artistice, muzicale sau sportive. În cadrul unor ateliere de creație, cluburi de teatru sau activități practice, elevii au posibilitatea de a se exprima într-un mod autentic, fără teama de a fi evaluați strict. Acest lucru contribuie semnificativ la creșterea încrederii în sine și la dezvoltarea unei imagini de sine pozitive.

Activitățile extracurriculare influențează dezvoltarea abilităților sociale, un aspect esențial pentru elevii neurodivergenți. Într-un cadru mai relaxat, aceștia pot exersa interacțiunea cu ceilalți, pot învăța să coopereze și să comunice mai eficient. Jocurile de echipă, proiectele comune sau activitățile în aer liber creează oportunități reale de integrare, reducând riscul de izolare sau marginalizare. În același timp, elevii tipici învață să accepte și să respecte diversitatea, contribuind la formarea unui climat educațional bazat pe empatie și incluziune.

Un alt aspect important este legat de **caracterul experiențial** al acestor activități. Învățarea prin experiență este deosebit de eficientă pentru mulți elevi neurodivergenți, deoarece implică acțiune directă, explorare și utilizarea mai multor canale senzoriale. Excursiile, vizitele tematice sau activitățile practice permit înțelegerea concretă a informațiilor și facilitează transferul acestora în situații reale de viață și **reduce stresul/anxietatea**.

Impactul pozitiv al activităților extracurriculare depinde în mare măsură de modul în care acestea sunt organizate. Este esențial ca profesorii să creeze un **mediu sigur, predictibil și accesibil**, în care fiecare elev să se simtă acceptat. Adaptarea sarcinilor, utilizarea unor instrucțiuni clare și oferirea de sprijin individual sunt elemente care pot face diferența între o activitate exclusivă și una incluzivă.

Colaborarea cu familia și cu specialiștii în domeniul educației speciale contribuie, de asemenea, la o mai bună înțelegere a nevoilor elevilor și la planificarea eficientă a activităților.

Activitățile extracurriculare nu doar că au legătură cu neurodiversitatea, ci o și **influențează în mod pozitiv**, contribuind **la schimbarea mentalităților și la promovarea unei culturi a acceptării**. Prin participarea la astfel de activități, elevii își dezvoltă nu doar competențe academice sau practice, ci și valori precum respectul, toleranța și cooperarea. În acest fel, școala devine un spațiu în care diversitatea nu este doar acceptată, ci și valorizată.

În concluzie, activitățile extracurriculare reprezintă un element esențial în promovarea neurodiversității în învățământul de masă. Ele creează contexte autentice de învățare, facilitează incluziunea și contribuie la dezvoltarea armonioasă a tuturor elevilor. Printr-o abordare deschisă și adaptată, educația poate răspunde mai eficient nevoilor unei societăți diverse, formând indivizi capabili să valorifice diferențele și să conviețuiască într-un mod echilibrat.

Neurodiversitatea în clasa de elevi: provocări și abordări ale cadrului didactic

Autor: Caraman (căs. Cojocă) Andreea-Alexandra

Școala Gimnazială Nr.1 Ciocârlia

Neurodiversitatea este un concept care recunoaște și celebrează variațiile neurologice ale indivizilor, cum ar fi autismul, ADHD-ul (Tulburarea de deficit de atenție/hiperactivitate), dislexia și alte condiții neurologice. Această abordare promovează acceptarea acestor diferențe ca parte integrantă a diversității umane. În contextul educațional, integrarea neurodiversității la nivelul învățământului de masă devine tot mai importantă, având în vedere că școlile trebuie să răspundă nevoilor tuturor elevilor, indiferent de neurotipul lor.

Termenul "neurodiversitate" a fost popularizat de activistul pentru drepturile persoanelor cu autism, Judy Singer, în anii 1990. Aceasta susține că diferitele moduri de a gândi și de a procesa informația nu sunt defecte, ci variații normale ale funcționării umane. Conform Asociației Americane de Psihologie, „neurodiversitatea reprezintă un spectru larg de tipuri de creier și comportamente care sunt esențiale pentru diversitatea noastră ca specie” (American Psychological Association, 2020).

Integrând elevii neurodiversi în învățământul de masă, cadrele didactice se confruntă cu o serie de provocări specifice, dar pot utiliza diverse abordări pentru a crea un mediu educațional inclusiv și eficient. Această secțiune va explora aceste provocări și strategiile pe care educatorii le pot implementa pentru a răspunde nevoilor fiecărui elev.

Provocările în integrarea neurodiversității

1. **Diferențele în modurile de învățare:** Elevii neurodiverși pot avea stiluri de învățare variate, care diferă semnificativ de cele ale colegilor lor neurotipici. De exemplu, unii elevi pot excela în învățarea vizuală, în timp ce alții pot necesita metode kinestetice sau auditive. Aceste diferențe pot reprezenta o provocare în formularea unor lecții care să fie accesibile tuturor.

2. **Comportamente provocatoare:** Uneori, comportamentele asociate cu diferite condiții neurodiverse, cum ar fi autismul sau ADHD-ul, pot perturba procesul de învățare. Elevii pot avea

dificultăți în a-și controla impulsurile sau pot deveni copleșiți de stimuli excesivi, ceea ce poate afecta atât progresul lor individual, cât și atmosfera din clasă.

3. **Lipsa resurselor:** Adesea, școlile nu dispun de suficiente resurse umane sau materiale pentru a sprijini adecvat elevii neurodiversi. Aceasta include personal specializat, adaptări curriculare și material didactic accesibil.

4. **Lipsa formării specializate:** Mulți profesori nu sunt pregătiți să abordeze nevoile elevilor neurodiversi. „Formarea insuficientă a cadrelor didactice în privința neurodiversității contribuie la perpetuarea stereotipurilor și discriminării” (Hodge & Runswick-Cole, 2008).

5. **Stereotipuri și prejudecăți:** Cadrele didactice și colegii de clasă pot avea percepții preconcepute despre elevii neurodiversi, ceea ce poate duce la marginalizare sau ostracizare. Educarea întregii clase despre neurodiversitate și promovarea unei culturi a acceptării devin esențiale.

- *Abordări ale cadrului didactic*

Pentru a face față provocărilor menționate anterior, cadrele didactice pot adopta diverse abordări, cum ar fi:

1. **Învățarea diferențiată:** Personalizarea lecțiilor și adaptarea materialelor de studiu este esențială pentru a satisface nevoile diverse ale elevilor. Conform lui

Tomlinson (2014), „învățarea diferențiată implică ajustarea conținutului, procesului și produsului pentru a răspunde nevoilor fie căror elevi”.

2. **Crearea unui mediu de învățare stimulat și sigur:** Este important ca cadrele didactice să dezvolte un mediu în care toți elevii se simt confortabil și în siguranță. Acest lucru presupune stabilirea unor reguli clare, dar flexibile, care să sprijine auto-reglarea comportamentului.

3. **Utilizarea tehnologiilor educaționale:** Tehnologia poate oferi soluții inovatoare pentru a răspunde nevoilor elevilor neurodiversi. Aplicațiile educaționale și materialele multimedia pot îmbunătăți învățarea și pot facilita angajarea activă.

4. **Colaborarea cu specialiști:** Implicarea psihologilor, consilierilor și terapeuților este crucială în dezvoltarea de strategii educaționale adaptate. Colaborarea strânsă între profesori și specialiști asigură o abordare holistică a nevoilor elevilor neurodiversi.

5. **Promovarea empatiei și a acceptării:** Cadrele didactice pot organiza activități care să încurajeze empatia și înțelegerea între elevi. Activitățile de grup și proiectele comune pot ajuta la consolidarea relațiilor sociale și la reducerea prejudecăților.

6. **Formarea continuă a cadrelor didactice:** Instruirea constantă a profesorilor cu privire la neurodiversitate și strategiile didactice incluzive este esențială. Acest lucru le permite educatorilor să devină mai competenți în abordarea diversității din clasă și să fie mai pregătiți să ofere sprijin adecvat.

Abordarea neurodiversității în clasa de elevi reprezintă o provocare complexă, dar oferă oportunități valoroase pentru crearea unui mediu educațional inclusiv și stimulant. Cadrele didactice pot adopta diverse strategii pentru a răspunde nevoilor tuturor elevilor, contribuind astfel la formarea unei societăți mai echitabile și mai acceptante. Prin recunoașterea și celebrarea diferențelor neurologice, educația devine o experiență care nu doar îmbunătățește performanțele academice, ci și dezvoltarea personală a fiecărui elev.

Bibliografie

1. American Psychological Association. (2020). *Understanding Neurodiversity*. Retrieved from [apa.org](https://www.apa.org)
2. Hehir, T., Schifter, L. A., & Cummings, A. (2016). *A Summary of the Evidence on Inclusive Education*. The University of Massachusetts Boston.
3. Hodge, N. & Runswick-Cole, K. (2008). *Disability and the Social Model: An Interdisciplinary Approach*. *Disability & Society*, 23(6), 631-644.
4. Jensen, E. (2005). *Teaching with the Brain in Mind*. ASCD.
5. Tomlinson, C. A. (2014). *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners*. ASCD.

Diversitatea cognitivă în sala de clasă: perspective asupra integrării neurodiversității în învățământul de masă

Prof. Avram Liliana

Colegiul de Industrie Alimentară "Elena Doamna" Galați

Conceptul de neurodiversitate a câștigat o atenție tot mai mare în domeniul educației, fiind considerat un cadru teoretic important pentru înțelegerea diversității modurilor de funcționare ale creierului uman. În contextul învățământului de masă, recunoașterea și valorificarea neurodiversității reprezintă o provocare, dar și o oportunitate pentru dezvoltarea unor practici educaționale incluzive. Articolul de față analizează perspectivele teoretice și rezultatele unor studii de specialitate privind integrarea elevilor neurodivergenți în școlile de masă, evidențiind implicațiile pentru activitatea didactică și pentru formarea cadrelor didactice.

În ultimele decenii, sistemele educaționale au început să acorde o atenție sporită diversității elevilor. Printre dimensiunile acestei diversități se numără și modul în care funcționează creierul uman, ceea ce a condus la apariția conceptului de **neurodiversitate**. Termenul a fost introdus în anii 1990 pentru a descrie variabilitatea naturală a proceselor cognitive și a modurilor de procesare a informației.

În mediul școlar, neurodiversitatea include elevi cu diferite profiluri cognitive, cum ar fi cei diagnosticați cu tulburări din spectrul autist, tulburare de deficit de atenție și hiperactivitate (ADHD), dislexie, disgrafie sau discalculie. În loc să fie privite exclusiv prin prisma deficitului, aceste particularități pot fi înțelese ca variații ale modului în care indivizii percep, procesează și utilizează informația.

În învățământul de masă, această perspectivă implică o schimbare de paradigmă: accentul se mută de la adaptarea elevului la sistemul educațional către adaptarea sistemului educațional la diversitatea elevilor.

Conceptul de neurodiversitate în literatura de specialitate

Conceptul de neurodiversitate este fundamentat pe ideea că diferențele neurologice sunt parte a diversității umane, similar cu diversitatea culturală sau lingvistică. Potrivit lui Armstrong (2015), neurodiversitatea reprezintă o perspectivă care recunoaște că oamenii învață și gândesc în moduri diferite, iar aceste diferențe trebuie integrate în practicile educaționale.

Studiile din domeniul psihologiei educaționale arată că elevii neurodivergenți pot manifesta dificultăți în anumite domenii, dar pot avea și puncte forte remarcabile. De exemplu, cercetările indică faptul că elevii cu dislexie pot avea abilități dezvoltate de gândire vizual-spațială, iar cei cu autism pot manifesta capacități ridicate de concentrare asupra detaliilor.

Abordarea contemporană în educație pune accent pe valorificarea acestor puncte forte și pe crearea unui mediu educațional flexibil, capabil să răspundă diversității cognitive a elevilor.

Neurodiversitatea în învățământul de masă

Integrarea elevilor neurodivergenți în școlile de masă reprezintă o componentă esențială a educației incluzive. Conform principiilor educației incluzive, toți elevii trebuie să aibă acces la educație de calitate, indiferent de particularitățile lor cognitive sau sociale.

În practică, acest lucru presupune adaptarea strategiilor didactice, utilizarea unor metode de predare diferențiate și dezvoltarea unor instrumente de evaluare flexibile. Printre strategiile recomandate în literatura de specialitate se numără:

- utilizarea materialelor vizuale și a organizatorilor grafici;
- fragmentarea sarcinilor complexe în pași mai mici;
- oferirea unui timp suplimentar pentru realizarea activităților;
- diversificarea modalităților de evaluare.

În cazul disciplinei matematică, de exemplu, elevii pot beneficia de reprezentări vizuale, modele concrete sau aplicații digitale care facilitează înțelegerea conceptelor abstracte.

Rolul profesorului în gestionarea diversității cognitive

Profesorul joacă un rol central în crearea unui mediu educațional incluziv. Dincolo de transmiterea conținuturilor curriculare, cadrul didactic devine un facilitator al învățării, capabil să identifice nevoile elevilor și să adapteze procesul educațional.

Cercetările arată că formarea inițială și continuă a profesorilor este esențială pentru dezvoltarea competențelor necesare gestionării diversității cognitive. Printre aceste competențe se numără:

- capacitatea de diferențiere a instruirii;
- utilizarea strategiilor de învățare colaborativă;
- dezvoltarea unui climat socio-emoțional pozitiv în clasă;
- colaborarea cu specialiști precum psihologi școlari sau profesori de sprijin.

Un profesor informat și sensibil la diversitatea elevilor poate contribui semnificativ la creșterea motivației pentru învățare și la prevenirea excluziunii educaționale.

Provocări și perspective

Deși conceptul de neurodiversitate este tot mai prezent în discursul educațional, implementarea sa în practica școlară întâmpină numeroase dificultăți. Printre acestea se numără:

- numărul mare de elevi în clasă;
- resursele limitate ale școlilor;
- lipsa formării specifice a cadrelor didactice;
- insuficiența specialiștilor în domeniul educației incluzive.

Cu toate acestea, cercetările recente indică faptul că adoptarea unor practici pedagogice incluzive nu beneficiază doar elevilor neurodivergenți, ci tuturor elevilor. Strategiile de predare flexibile, utilizarea tehnologiilor educaționale și promovarea colaborării contribuie la îmbunătățirea procesului de învățare pentru întreaga clasă.

Neurodiversitatea reprezintă o perspectivă valoroasă pentru înțelegerea diversității cognitive existente în școli. În loc să fie percepute exclusiv ca dificultăți, diferențele neurologice pot fi privite ca resurse pentru dezvoltarea unor medii educaționale mai flexibile și mai incluzive.

Pentru ca învățământul de masă să răspundă eficient acestor provocări, este necesară o abordare sistemică, care să includă formarea cadrelor didactice, dezvoltarea resurselor educaționale și colaborarea între profesori, specialiști și familie. Doar prin astfel de eforturi se poate construi o școală care valorifică potențialul fiecărui elev.

Bibliografie

- [1] Armstrong, T. (2015). *The Myth of the Normal Brain: Embracing Neurodiversity*. New York: Da Capo Press.
- [2] Baron-Cohen, S. (2017). *Neurodiversity: Celebrating Neurological Differences*. *Current Biology*, 27(11), R561–R563.
- [3] Florian, L., & Black-Hawkins, K. (2011). Exploring inclusive pedagogy. *British Educational Research Journal*, 37(5), 813–828.
- [4] UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education*. Paris: UNESCO.

L'utilisation des médias publicitaires dans la classe de FLE

Prof. Nicoleta Bănică

Liceul Tehnologic "Nicolae Titulescu" Însurăței

Dans le cadre de l'enseignement du français langue étrangère (FLE), le recours à des documents authentiques s'impose comme une approche privilégiée pour favoriser un apprentissage contextualisé et significatif. Parmi ces supports, les médias publicitaires occupent une place importante en raison de leur présence constante dans la vie quotidienne et de leur richesse sémiotique. Ainsi, l'intégration de la publicité en classe de FLE permet non seulement de développer les compétences linguistiques des apprenants, mais aussi de les sensibiliser aux réalités socioculturelles du monde francophone.

Les médias publicitaires regroupent un ensemble de supports destinés à promouvoir un produit, un service ou une idée. Ils peuvent prendre différentes formes : affiches, spots télévisés, vidéos en ligne ou annonces sur les réseaux sociaux. Leur principal objectif étant de capter l'attention du public, ils se caractérisent par leur brièveté, leur créativité et leur dimension persuasive.

Du point de vue didactique, la publicité constitue un document authentique multimodal, combinant des éléments linguistiques (slogans, jeux de mots), visuels (images, couleurs) et sonores (musique, intonation). Cette multimodalité facilite l'accès au sens et stimule l'engagement des apprenants.

Roland Barthes définit la publicité de cette manière : « Toute publicité est un message : Elle comporte bien en effet une source d'émission qui est la firme à qui appartient le produit lancé (et vanté), un point de réception, qui est le public, et un canal de transmission, qui est précisément ce qu'on appelle le support de publicité. » Cette définition de la publicité est très utile pour envisager un cours de FLE sur un support publicitaire et invite les apprenants à réfléchir, le récepteur et le produit concerné par le support proposé.

Roland Barthes distingue deux types de message. Premièrement, le message analytique : « Le premier message (c'est là un ordre arbitraire d'analyse) est constitué par la phrase saisie (s'il était possible) dans sa littéralité, abstraction faite, précisément, de son intention publicitaire. »

Ensuite, le message global : « C'est en un mot l'excellence du produit annoncé. » Pour les élèves de FLE, il est évidemment plus facile de repérer le message analytique que de bien comprendre le fonctionnement du message global mais ceci ne doit pas nous faire reculer devant l'intérêt d'une analyse autour du slogan publicitaire, cette phrase clé de la publicité, celle qui fait vendre, qui attire et reste gravée dans les mémoires. Cette analyse du slogan donnerait lieu à une réflexion sur la langue (lexique, grammaire, syntaxe), sur ses effets (jeux de mots, musicalité) propres à toucher le public concerné par la publicité.

Le choix du support publicitaire dépendra évidemment des aspects linguistiques et interculturels à travailler ainsi que du thème traité en classe. Une concertation, une discussion ou au moins la prise en compte des goûts et intérêts des étudiants est souhaitable quand on sait que la motivation des apprenants est un facteur essentiel dans le bon déroulement de l'apprentissage. Connaître les pratiques de consommation des apprenants permet de choisir une publicité susceptible de les intéresser. On pourra par exemple proposer une publicité qui concerne un produit qu'ils utilisent quotidiennement (café, chocolat, téléphone, gel douche...) ou des marques qu'ils connaissent (Nescafé, l'Oréal...). Ceci ne doit

pas pour autant empêcher le professeur d'introduire des publicités originales qui ne sont pas forcément faciles à saisir pour les étudiants car, nous le répétons, la publicité est un support qui doit permettre un travail interculturel. Pour rendre les élèves plus actifs et autonomes, on pourra aussi leur demander de chercher eux-mêmes des supports publicitaires à étudier en classe, peut-être que cette recherche pourrait d'ailleurs faire l'objet d'un exposé par groupe de deux ou trois (présenter une affiche ou un spot publicitaire) et puis faire de petites discussions entre les élèves à propos de sujet de la publicité.

La publicité est la plupart du temps accessible, lisible et compréhensible pour les apprenants qui sont en contact quotidien avec des campagnes publicitaires dans la rue ou dans leur foyer.

Les élèves regardent fréquemment les publicités à la télévision et cela se répète presque tous les jours et les aide à bien comprendre et retenir le spot publicitaire. Autrement dit, les élèves sont toujours en contact direct avec les médias sociaux et ont toujours l'accès aux publicités audibles et lisibles. Comme la publicité est ludique, elle permet à l'enseignant d'éviter la monotonie dans l'apprentissage. Stefanie Meyssonier conclut que « la langue est utilisée en contexte et la participation de tous est facilitée par la motivation et le plaisir. »

La publicité est un support court au discours efficace qui permet d'approfondir les capacités linguistiques de l'apprenant et de renforcer également ses connaissances interculturelles. Favoriser la conscience interculturelle chez l'apprenant est indispensable pour lui donner une meilleure connaissance de la notion de culture. La publicité et les spots publicitaires sont un excellent moyen de questionner cette notion et de la mettre en perspective dans notre société de consommation. Son exploitation peut mener à une étude comparée des pratiques de consommation, des marques et des produits à la mode, des techniques de vente, du marketing. Elle peut aussi amener les élèves à parler de leurs rêves à partir d'un produit et à comparer leurs imaginaires. L'analyse de deux publicités d'un même produit, l'une en langue roumaine, l'autre en langue française, peut s'avérer très intéressante d'un point de vue interculturel. Si le professeur parvient à expliciter et mettre en contact les différentes représentations alors l'apprenant verra ses horizons linguistiques et culturels s'élargir.

Pour ce qui est des compétences linguistiques, Stefanie Meyssonier confirme que « Les étudiants peuvent mémoriser à la fois du lexique mais surtout ces éléments linguistiques sont associés à une prononciation et à une intonation correcte. » Cela signifie que l'exploitation de la publicité en classe de FLE permet de travailler à la fois le lexique et la prononciation. Bien sûr, cela demande à l'enseignant d'imaginer et de créer des activités supplémentaires (orales, écrites, individuelles ou collectives) qui viendront compléter ce support et qui permettront aux étudiants d'utiliser toutes les compétences requises pour l'apprentissage d'une langue étrangère.

L'enseignement de la publicité peut tout à fait donner lieu à des discussions et à des débats (pour ou contre l'utilisation d'un produit ? Peut-on mentir au consommateur ?) et ainsi créer toutes sortes de situation de communication dans la classe de FLE. Son aspect ludique apportera certainement de l'enthousiasme et du plaisir dans l'apprentissage.

La publicité est donc un support amusant qui favorise le plaisir d'écouter, de regarder et de bien comprendre la langue étrangère. De cette manière, les apprenants seront impliqués activement dans un apprentissage motivant et ludique. Les publicités qui comprennent des paroles et des images jouent un rôle très significatif dans la compréhension et dans l'arrivée au sens du message d'un tel spot publicitaire.

Pour une utilisation efficace des médias publicitaires, il est nécessaire de structurer leur exploitation pédagogique en plusieurs étapes.

Dans un premier temps, des activités de pré-lecture ou de pré-écoute permettent d'activer les connaissances antérieures des apprenants et de formuler des hypothèses. Ensuite, lors de l'exposition au document, les apprenants peuvent être amenés à identifier les éléments essentiels (produit, public cible, message). Enfin, des activités de production orale ou écrite, telles que la création de slogans ou de campagnes publicitaires, permettent de réinvestir les acquis.

Cette démarche favorise le développement des quatre compétences langagières, conformément aux objectifs du Cadre européen commun de référence pour les langues (CECRL).

Les spots publicitaires doivent entrer en classe de FLE grâce à l'accès authentique à la réalité étrangère et à des cultures diverses et différentes. Travailler les quatre compétences langagières dans la classe de FLE exige d'orienter notre réflexion sur les caractéristiques du document authentique exploité. La compréhension orale et écrite en plus de l'expression orale et écrite fait l'objet de la communication à l'aide des documents authentiques utilisés en classe de langue. Pour cela, il faut privilégier les approches ludiques et diversifier les supports qui seront de préférences authentiques. La publicité vise toujours à la « communication réelle » en exposant le patrimoine culturel et en proposant de nombreuses activités aux apprenants mais en évitant toute la monotonie dans l'apprentissage.

En somme, les médias publicitaires représentent un outil didactique pertinent dans l'enseignement du FLE. Leur intégration en classe favorise un apprentissage interactif, contextualisé et motivant. Utilisés de manière adaptée, ils contribuent au développement des compétences linguistiques, interculturelles et critiques des apprenants.

Bibliographie :

1. Barthes, R., (1963). *Le message publicitaire, rêve et poésie, Les Cahiers de la publicité. N. 7 (Langue et publicité)*
2. Meyssonier, S., (2005). *Pourquoi et comment exploiter le support vidéo authentique en classe de langue étrangère ?* Nevers, IUFM de Bourgogne

Sitographie :

1. Conseil de l'Europe, (2021). *Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer – Volume complémentaire (CECRL) : <https://rm.coe.int/cadre-europeen-commun-de-reference-pour-les-langues-apprendre-enseigne/1680a4e270>*

Taxus baccata - Tisa

Încadrare sistematică, caracteristici morfologice și ecologice, importanța speciei

Prof. dr. Clapa Anca – Daniela

Liceul Tehnologic „Carol I”

„Tisa vestită pentru lemnul ei mirositor și trandafiriu. Odată la noi se găsea mai multă. Azi aproape se pot număra pe degete, locurile unde se mai află câte puțini copaci.

Au fost cu nemiluita tăiați, nu numai din pricina lemnului scump, dar mai ales de către ciobani, ca să ferească vitele să nu se otrăvească mâncând frunzele de tisa, în adevăr foarte otrăvitoare, ca și semințele de altfel.

Din ce în ce mai rară pe munți, se folosește mai adesea în parcuri ca gard viu.”

Ion Simionescu

Încadrarea sistematică, după Chifu T.

Genul *Taxus* face parte din: Încregătura Pinophyta

Clasa Pinatae

Ordinul Taxales

Familia Taxaceae

Caracteristicile morfologice

Familia Taxaceae cuprinde arbori și arbuști cu frunze aciculare, decurente pe lujeri și ritidom subțire, ce se exfoliază în solzi sau fășii. [6]

Lemnul este caracterizat prin raze omogene, fără traheide transversale și prin îngroșări spiralate; nu conțin canale rezinifere. Embrionul are două cotiledoane [2].

Taxus baccata = Tisa – atinge înălțimi de maximum 15-20 (25) metri, dar se întâlnește frecvent sub formă arbustivă. Tulpina este dreaptă, canelată, la exemplarele provenite din lăstari, tulpina devine ascendentă sau culcată, căpătând formă de tufă.

Ritidom timpuriu, subțire de culoare cenușie-roșcată, care se exfoliază în plăci și conține un alcaloid toxic pentru animale. Lemnul omogen, cu duramen brun-roșiatic și inele anuale foarte îngustate, distincte, este unul dintre cele mai compacte, mai tari și mai fine din câte există în pădurile de la noi. Nu conține canale rezinifere.

Coroana, ovoid-conică sau rotunjită, dezvoltată până aproape de sol, are cetina foarte bogată, deasă, de culoare întunecată. Exemplarele crescute sub masiv, au coroane mult mai rare și mai puțin compacte.

Mugurii grupați la vârful lujerilor, sunt ovoizi, de culoare verzuie, ca și lujerii.

Fig.1. Taxus baccata – ramuri cu frunze

(<http://www.conifers.co.nz/taxus/taxus.html>)

Acele liniar-lățite, plane, au lungimea de 2-3 cm și lățimea de circa 2mm, la bază abrupt îngustate într-un pețiol scurt, decurent pe lujeri, se aseamănă cu cele de brad, însă vârful lor este treptat acuminat, sunt mai moi, de un verde închis pe față și verde gălbui pe dos, fiind lipsite de dungi albe de stomate; stau dispuse în același plan (pectinat) și nu conțin canale rezinifere [1].

Fig.2. Taxus baccata-flori masculine

(<http://www.atlas-roslin.com/cispospolity.html>)

Florile sunt unisexuate; plantele sunt dioice, cele masculine se dezvoltă în mugur încă din toamna precedentă, fiind constituite din 8-10 stamine, în formă de scut, pedunculate cu 5-9 saci polinici pe fața interioară; cele femele, înconjurată de trei perechi de solzi, solitare sunt așezate pe un lujer scurt, cu un singur ovul, terminal, erect. După fecundare la baza ovulului apare o excrescență cărnoasă, la început verde apoi roșie în formă de cupă numită aril. Fructifică destul de timpuriu și anual. [7]

Fig.3. Taxus baccata-semințe cu aril cupuliform (<http://www.bota-nik.uni-bonn.de/conifers/ta/ta/baccata.htm>)

Sămânța este ovoidă, de până la 1 cm lungime, cu un tegument lemnos, tare, brună la maturitate. Semințele se coc prin august-septembrie, iar diseminația se face prin păsări, au putere germinativă ridicată (circa 80%)

dar, dacă se seamănă toamna germinează abia în primăvara anului al doilea sau chiar

al treilea, din cauza tegumentului lemnos. Planta prezintă numai 2 cotiledoane. [7]

Ecologie

Tisa este o specie cu un areal european-atlantic, mediteranean, central-european, ajungând însă și în nordul Africii. La noi se întâlnește în zonele montane carpatice, în câteva puncte coboară și la dealuri.

Se găsește mai ales în regiuni cu relief accidentat, pe abrupte, stâncării, grohotișuri sau sub formă de buchete prin păduri de fag, amestecuri de fag și rășinoase ș. a. În locuri ușor accesibile a fost adeseori extirpată.

Specie de climat montan-oceanic, tisa preferă stațiunile adăpostite, umbrite, cu umiditate atmosferică ridicată, din chei sau la baza abruptelor stâncoase.

Planta dovedește sensibilitate la secetă și suferă uneori de pe urma gerurilor excesive de iarnă sau a înghețurilor târzii (la altitudini mici). Se localizează frecvent pe soluri brune sau rendzinice, de pe calcare bogate în schelet, slab acide, aerisite, cu regim normal de umiditate. Are temperament pronunțat la umbră, mulțumindu-se cu numai 1:100 din luminozitatea normală. [7]

Formula ecologică:

montan, mezoterm, mezofil, umidofil, ombrofil

eutrof, mezotrof, mezofit, saxicol, calcicol

Importanță

I se cunoaște toxicitatea încă din antichitate.

Teofrast menționează că frunzele sunt veninoase pentru animale. Iuliu Cezar precizează că săgețile galilor erau otrăvite cu sucule extras din „fructe”.

Virgiliu sfătuiește pe crescătorii de albine să se ferească de a avea acest arbore în apropierea stupilor, florile fiind otrăvitoare pentru albine, Plinius Secundus și Dioscoride acuză până și umbra arborelui a fi primejdioasă pentru viața omului. [9]

Cele mai toxice sunt frunzele. Toxicitatea lor este mai crescută iarna decât vara. Mamiferele ierbivore cele mai sensibile la intoxicații cu frunzele plantei sunt calul, măgarul, catârul. [5]

Tisa prezintă valoare ornamentală remarcabilă, întrucât exemplarele cu aspect decorativ se pot tunde, modela și transplanta cu succes, căpătând forme deosebit de pitorești. Este folosită izolat în parter, ziduri verzi, aliniate. Gardurile verzi de tisă sunt apreciate pentru desimea și bogăția cetinii. [4]

Având un lemn foarte tare, roșatic a fost mult căutat din timpuri străvechi pentru confecționarea vaselor, a unor obiecte de artă populară și meșteșugărească. Lemnul a fost, de asemenea, utilizat în construcții, ori la cioplirea unor piese necesare pentru instrumentele agricole primitive, tradiționale, ca material pentru mobile.

Din aceste motive, planta a devenit tot mai rară în țara noastră, iar în locurile ușor accesibile ea a fost adeseori exterminată.

Pentru salvarea de la pieire, tisa a fost declarată monument al naturii fiind pusă sub ocrotirea legii, cu clauză specială este interzisă comercializarea lemnului ei oriunde s-ar găsi și de oriunde ar proveni. [3]

Farmaceutic:

Frunzele conțin taxină, care are o acțiune bulbară, comparabilă cu a morfinei, adică analgezică și narcotică, și glucozidul taxicatina cu acțiune cardiacă.

Folosirea frunzelor în medicina empirică duce, frecvent la accidente mortale. [8]

Bioterapie:

În unele zone, frunzele plantei au utilizări terapeutice în medicina tradițională (empirică) umană și veterinară.

În medicina umană sunt folosite ca emenagog, abortiv, antiovulare și hipotensive.

Folosirea frunzelor însă conduce frecvent la accidente mortale. În medicina veterinară, se folosesc sporadic pentru combaterea turbării. Frunzele uscate măcinate se amestecă cu muștar, usturoi și oțet și se toarnă pe gâtul animalului și apoi se lasă sânge de la venele jugulare.

Utilizarea ei însă este irațională, provoacă intoxicații grave.

Bibliografie

1. Chifu T., Mânzu C., Zamfirescu Oana, Șurubaru B., – 2001 – **Botanică sistematică**, Editura Universității “Al.I.Cuza” Iași, p. 97; 114; 124.
2. Dirr M.A., – 1987 – **Manual of Woody Landscape Plants – Their Identification, Ornamental Characteristics, Culture, Propagation and Uses**. Ediția V. Stipes Publishing LLC (Champaign, Illinois) p. 999-1000.
3. Dumitriu – Tătăranu I., – 1960 – **Arbori și arbuști forestieri și ornamentali cultivați în R.P.R.**, Editura Agrosilvică, București, p. 116-117.
4. Ionel A., Manoliu Alex., Zanoschi V., – 1986 – **Cunoașterea și ocrotirea plantelor rare**, Editura Ceres, București, p. 58-59.

5. Leucov M., Țopa E., – 1986 – **Unele plante lemnoase mai deosebite care s-au adaptat la condițiile pedoclimatice ale Grădinii Botanice din Iași.** Anuarul științific al Universității “Al.I.Cuza”. Tomul XXXII, supliment.

6. Pârvu C., – 1991 – **Universul plantelor – mică enciclopedie,** Editura Enciclopedică, București, p. 481.

7. Săvulescu T. – 1952 – **Flora R.P.R. vol.I,** Editura Didactică și Pedagogică, București, p. 155-156; 159.

8. Stănescu V. – 1979 – **Dendrologie,** Editura Didactică și Pedagogică, București, p. 138-141.

9. Tiță I. – 2003 – **Botanică farmaceutică,** Editura Didactică și Pedagogică, București, p. 33.

10. Zanoschi V., Turenschi E., Toma M. – 1981 – **Plante toxice din România,** Editura Ceres, București, p. 49.

Le piante e L'uomo – moderna enciclopedia del mondo vegetale – 1981 – vol.V, Editura Bramate, p. 1913-1914.

W.W.W. Eukarya ro./taxon/746-11k. Enciclopedia florei și faunei din România.

Preșcolarul cu ADHD. Descrierea manifestărilor și măsuri de recuperare în clasă/grupă

Autor: Radu Georgeta

Prof: Școala Gimnaziala „Nichifor Crainic”

ADHD- Attention Deficit/Hyperactivity Disorder, adică tulburarea de hiperactivitate cu deficit de atenție, reprezintă o afecțiune ce ține de comportament, manifestată prin deficit de atenție, însoțit sau nu de impulsivitate și hiperactivitate. Se apreciază că incidența ADHD la copiii de vârstă școlară este mai frecvent întâlnită la băieți, în procent de 3-7%¹. Acest lucru se petrece din cauza funcționării necorespunzătoare a sistemului cognitiv, funcționarea deficitară a atenției afectând interacțiunea dintre celelalte. Simptomele centrale sunt deficitul de atenție (descriș cel mai frecvent la fete) și impulsivitatea (care se manifestă cu precădere la băieți). Semnele acestei tulburări trebuie să apară înaintea vârstei de 7 ani, de cel puțin șase luni, să se manifeste în cel puțin două medii diferite (la școală, acasă, la joacă)².

Problemele legate de atenție apar în jurul vârstei de 5-7 ani și se manifestă prin: incapacitatea menținerii unei stări de activare (cognitivă, fiziologică, emoțională, comportamentală) corespunzătoare diferitelor solicitări, dificultăți în respectarea regulilor și instrucțiunilor, ignorarea elementelor perturbatoare³. Copilul cu ADHD care manifestă deficit de atenție greșeste frecvent din neglijență, are greutăți în menținerea atenției la sarcinile date, nu dă prea multă atenție detaliilor, are greutăți în organizarea sarcinilor de lucru, evită să se angajeze în efectuarea sarcinilor care necesită un efort intelectual susținut, precum efectuarea temelor, pierde lucrurile necesare pentru desfășurarea diferitelor activități, uită des activitățile cotidiene⁴. Alături de deficitul de atenție, într-o pondere mai mare sau mai mică, se manifestă hiperactivitatea și impulsivitatea, prin următoarele: umblă dintr-un loc în altul, agită mâinile și picioarele, părăsește locul în clasă sau se ridică de pe scaunul lui, vorbește foarte mult, are dificultăți la joacă, răspunde grăbit, îi întrerupe pe ceilalți în mod frecvent, are dificultăți în a-și aștepta rândul⁵.

În cazul preșcolarului cu ADHD, semnele identificate de cadrul didactic de la grupă sunt următoarele: este tot timpul în mișcare, răstoarnă lucrurile, îi întrerupe pe ceilalți, este gălăgios, îi întrerupe pe ceilalți, este agresiv (lovindu-i pe ceilalți), are crize de furie, fără a avea un motiv solid, se expune în mod inconștient pericolelor, nu ține cont de instrucțiuni și reguli⁶. De multe ori întrerupe activitatea prin intervenții necontrolate, trece ușor de la o activitate la alta, fără motiv, neavând răbdare să ducă la bun sfârșit sarcina dată. În cadrul unui grup de preșcolari în care se află și un copil cu deficit de atenție și hiperactivitate, acesta poate ajunge să distrugă armonia grupului. Copilul hiperactiv trebuie ajutat să își mărească capacitatea de atenție, iar acest lucru se poate realiza prin implicarea lui într-o serie

¹ <https://edupsihologie.files.wordpress.com/2015/03/manual-adhd-pentru-profesori.pdf>, accesat la 03.02.2026

² Idem.

³ <https://cnsm.org.ro/documente/madhd.pdf>, accesat la 02.02.2026

⁴ <http://isitulcea.ro/wp-content/uploads/2018/06/Pavel-Viorica-TULBURAREA-DE-HIPERACTIVITATE.pdf>, accesat la 03.02.2021

⁵ <https://edupsihologie.files.wordpress.com/2015/03/manual-adhd-pentru-profesori.pdf>, accesat la 03.02.2026

⁶ <https://www.helpautism.ro/autism/tulburarea-de-tip-deficit-de-atenție-si-hiperactivitate-adhd>, accesat la 03.02.2026

de activități. O altă metodă de disciplinare pozitivă este cea a acordării de recompense, laude și aprecieri verbale în public pentru comportamentele adecvate. Corectarea comportamentului preșcolarului cu ADHD se face cu multă blândețe, căldură și răbdare, prin aplicarea unor măsuri de recuperare în grupă, cum ar fi cele de mai jos:

- Așezarea copilului în fața grupului, în timpul activităților, sub pretextul că el este ajutorul educatoarei și împreună trebuie să asigure buna desfășurare a activității. Acest lucru permite educatoarei să vadă cu ușurință semnalele non-verbale/vizuale, îl menține pe copil departe de factorii vizuali și auditivi care distrag atenția, pentru a-i vedea pe colegii de grupă care se concentrează asupra activității și a prelua exemplul⁷ de acțiune. Se asiguă și contactul vizual/fizic mult mai rapid între cadrul didactic și preșcolarul în cauză.

- Asigurarea stabilității atenției prin executarea unor exerciții prin care solicită preșcolarului să dea importanță detaliilor, de tipul "Ce lipsește?", "Caută asemănările și diferențele", "Potrivește corect".

- Formularea unor sarcini de lucru, clare, prin scoaterea în evidență a informațiilor relevante, eliminarea informației care nu sunt relevante. Dacă este o sarcină de lucru complexă, aceasta poate fi etapizată, în subsarcini de lucru, eventual solicitându-l pe copil să repete, după educatoare, care sunt pașii de urmat în realizarea acesteia. Pentru copiii cu ADHD, cele mai potrivite sunt instrucțiunile succinte, deoarece ei au o durată scurtă a atenției⁸.

- Evidențierea calităților acestui copil și încurajarea progresului în activitatea personală. Preșcolarului cu deficit de atenție trebuie să i se amintească trăsăturile pozitive pe care le are: creativitate, sensibilitate, intuitivitate, bogăție de resurse, receptivitatea față de o multitudine de imagini, sunete⁹. Cadrul didactic trebuie să aibă în vedere să descopere și să-i dezvolte interesele, talentele, creând ocazii în grupă pentru a-i permite copilului să demonstreze că a reușit prin calitățile pe care le are.

- Acordarea recompenselor la orice progres, fie el cât de mic. Este important ca educatoarea să încurajeze și să întărească înaintarea copilului într-un comportament care se vrea a fi atins, cea mai simplă recompensă folosită este lauda, precum "Foarte bine!", "Bravo! Ai respectat regulile jocului!", "Ai urmat perfect instrucțiunile". Rezultatele obținute de copil la diverse activități pot fi recompensate prin adunarea unui număr de buline, stelute, fețe vesele care pot fi puse pe un panou.

- Folosirea de materiale educaționale atractive pentru copil. Pentru că preșcolarul cu ADHD își îndreaptă atenția în mod spontan către obiectele colorate, strălucitoare, educatoarea utilizează la grupă materiale didactice care să fie atractive pentru toți copiii, mai cu seamă pentru cei cu deficit de atenție.

- Alocarea unui timp suficient pentru rezolvarea sarcinilor de lucru, iar în cazul în care limita de timp este atinsă, alocarea unui timp suplimentar. Pentru a se observa încadrarea eficientă în

⁷ <https://cnsm.org.ro/documente/madhd.pdf>, accesat la 02.02.2026

⁸ <https://edupsihologie.files.wordpress.com/2015/03/manual-adhd-pentru-profesori.pdf>, accesat la 03.02.2026

⁹ Idem

timpul alocat, la grupă se pot folosi cronometre, clepsidre. Pentru respectarea limitei, copilul este lăudat sau recompensat.

- Acordarea de feedback formativ, pe parcursul desfășurării activității, cu precădere preșcolarului cu ADHD. El trebuie încurajat să ceară ajutorul cadrului didactic de la grupă în timpul activităților. Pentru a nu perturba activitatea colegilor, educatoarea poate stabili un anumit semn, simbol folosit de preșcolar, care să arate că este nevoie de explicații, lămuriri (de exemplu, folosirea unui carton colorat și decupat sub forma unei mâini).

- Întocmirea unei liste cu obiectele necesare pentru activitățile desfășurate și afișarea acestora (sau a unor desene/ imagini care să reprezinte obiectele respective) pentru a aduce aminte lucrurile de care au nevoie preșcolarii, mai ales pentru cel cu ADHD care le dă uitării la propriu: caiete, creioane, hârtie colorată, etc.

Prin măsurile aplicate în sala de grupă, cu mult tact pedagogic și prin colaborarea cu familia, preșcolarul cu deficit de atenție și hiperactivitate poate realiza progrese remarcabile.

Valențele educaționale ale jocului didactic în dezvoltarea competențelor matematice la clasa pregătitoare

Autor: Prof. înv. primar Ghiață Daniela-Ecaterina

Școala de proveniență: Școala Gimnazială Nr. 1 Telești, Județul Gorj

Rezumat

Articolul discută importanța jocului didactic în ajutarea copiilor să se adapteze mai ușor la schimbările de la grădiniță spre școală, concentrându-se în special pe disciplina Matematică și Explorarea Mediului. Lucrarea arată cum jocurile ajută la transformarea ideilor dificile în momente simple, care îi fac pe copii să înțeleagă numărarea și operațiile logice de bază, în clasa pregătitoare.

Introducere

În clasa pregătitoare, jocul este totul, copiii învață prin joacă și descoperă lumea într-un mod ușor și plăcut. Încorporarea jocului didactic în procesul de învățământ matematic nu este doar o metodă de predare, ci o sarcină esențială pentru educație. Acesta reușește să ia înălțimea dintre efortul intelectual și bucuria de a descoperi, oferind elevului un mediu calm în care să joace cu numere, forme și mărimi fără a se teme de greșeli.

Obiectivele demersului didactic

Încurajarea dorinței de a afla mai multe și a avea interes pentru a explora numerele de la 0 până la 31.

Dezvoltarea gândirii logico-matematice prin utilizarea materialelor concrete.

Antrenarea capacității de a observa și a rămâne concentrat în timpul efectuării sarcinii de lucru.

Exemple de bune practici la Școala Gimnazială Nr. 1 Telești.

În activitatea mea curentă, am folosit diferite tipuri de jocuri didactice care au adus rezultate rapide.

„Trenulețul Cifrelor”: Un joc în care elevii primesc vagoane cu numere și trebuie să se împartă în ordine crescătoare sau descrescătoare. Activitatea ajută la dezvoltarea abilității de a număra și înțelege conceptul de „vecini ai numărului”.

„Detectivii Formelor Geometrice”: Elevii merg în sala de clasă și caută obiecte care au forma unui cerc, a unui pătrat sau a unui triunghi. Această metodă leagă ideile teoretice de lumea reală din jurul copilului.

„Cumpărături la Piață”: Un joc de rol care ajută copiii să învețe să adune și să scadă numere de 1 sau 2 unități, folosind jetoane sau obiecte reale precum fructe și legume, astfel încât să capteze mai ușor ideea de a compune și a descompune numerele.

Concluzii

Jocul didactic folosit în clasa pregătitoare face ca ora de matematică să devină o adevărată aventură de descoperire. Rezultatele din clasă arată cum copiii care învață prin joc țin mai bine minte ceea ce au învățat, sunt mai pregătiți să învețe și arată un interes mai mare pentru școală. Jocul nu este doar o pauză de la învățare, ci este învățarea în forma cea mai pură și autentică.

Bibliografie:

Cerghit, Ioan, Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006.

Pârâială, V.; Pârâială, D.; Pârâială, C., Ghid metodologic pentru aplicarea programei de Matematică și explorarea mediului, Editura Euristică, Iași, 2012.

Programa școlară pentru disciplina Matematică și explorarea mediului, aprobată prin OMEN nr. 3418/19.03.2013

Rugby Tag – O poartă de intrare în lumea sportului pentru elevii din Barcea

Autor: Prof. Iancu Aurel

Școala Gimnazială Nr. 1 Barcea, Județul Galați

În ultimii ani, tot mai mulți profesori de educație fizică din România au început să caute alternative sportive atractive, sigure și ușor de implementat în rândul elevilor de gimnaziu. Una dintre cele mai de succes descoperiri este rugby tag-ul, o versiune modernizată și non-violentă a celebrului joc cu balonul oval, care a prins viață și la Școala Gimnazială Nr. 1 Barcea.

Ce este rugby tag-ul?

Rugby tag-ul (cunoscut și sub denumirea de "tag rugby" sau "rugby-eșarfă") este o activitate fizică rapidă, dinamică, dar în care contactul fizic direct cu adversarul este complet interzis. Această caracteristică îl face ideal pentru școli, deoarece elimină riscul accidentelor specifice rugby-ului clasic, păstrând însă întreaga frumusețe a acestui sport: viteza, agilitatea, pasa și, mai ales, eseu.

Principiul de bază este simplu și ingenios în același timp. Fiecare jucător poartă o centură specială în jurul taliei, de care sunt prinse două eșarfe colorate, numite "tag-uri". Rolul apărării nu este de a placa (tackle) purtătorul balonului, ci de a-i smulge unul dintre aceste tag-uri. Momentul în care un tag este smuls, atacantul trebuie să paseze imediat unui coechipier, în maxim 2-3 secunde.

Reguli de bază și valori promovate

Meciurile de rugby tag se desfășoară, de regulă, între două echipe a câte 7 jucători pe teren, pe durata a două reprize de 10 minute. Balonul se joacă doar cu mâna și trebuie ținut cu ambele mâini atunci când jucătorul aleargă, pentru a nu-și putea apăra tag-urile. Scopul final este înscrierea unei încercări (eseu) prin atingerea balonului de sol în suprafața de țintă adversă.

Ceea ce face acest joc cu adevărat valoros pentru educația copiilor este setul de valori pe care le cultivă:

- Fair-play-ul și respectul,
- Spiritul de echipă și cooperarea,
- Incluziunea (sport mixt, accesibil tuturor).

Rugby tag la Barcea

Inițiativa introducerii acestui sport la noi în școală vine din dorința de a oferi elevilor o alternativă la fotbalul tradițional și de a le dezvolta abilități motrice complexe.

La Școala Gimnazială Nr. 1 Barcea, antrenamentele de rugby tag au devenit momente de bucurie pură. Elevii învață să-și controleze mișcările, să gândească strategic și să ia decizii rapide sub presiunea adversarului, totul într-o atmosferă de sărbătoare și prietenie.

Concluzie

Rugby tag-ul este mai mult decât un joc; este o unealtă educațională valoroasă. Prin implementarea sa la Barcea, ne alăturăm unui număr tot mai mare de școli din țară care au descoperit beneficiile acestui sport. Este primul pas, cel mai important, către un stil de viață activ și sănătos.

Includerea tehnologiilor digitale în studiul limbii latine

Ifrim Adrian

Colegiul Național "Vasile Alecsandri"

Integrarea tehnologiilor digitale în procesul educațional este o direcție majoră spre modernizarea practicii didactice contemporane. Studiul limbii latine, un domeniu educațional cu multă valoare culturală și formativă, primește un impuls considerabil prin utilizarea instrumentelor digitale, contribuind astfel la dezvoltarea unor metode de predare diverse, precum și la implicarea elevilor în procesul de învățare. Acest articol examinează modul în care tehnologiile digitale contribuie la construirea competențelor cheie ale studenților în cadrul lucrărilor academice pe limba latină: cum platformele educaționale și aplicațiile interactive ajută la stabilirea competențelor lingvistice, digitale și culturale.

Cuvinte cheie: educație digitală, competențe cheie, latină, tehnologii educaționale, metode moderne de predare.

Astăzi, educația se dezvoltă rapid, odată cu avansul rapid al tehnologiilor informaționale și de comunicare și cu necesitatea de a transforma procesul de predare și învățare pentru a se adapta la nevoile unei societăți bazate pe cunoaștere. Astfel, încorporarea tehnologiilor digitale în activitățile de predare devine o parte importantă a modernizării sistemului educațional. Resursele digitale susțin diversificarea strategiilor de predare, crescând motivația pentru învățare și abilitățile studenților de a se integra în societatea modernă. Dintr-o perspectivă educațională, politicile europene se concentrează pe dobândirea competențelor cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Aceste capacități sunt următoarele: competența de comunicare, competența digitală, competențele sociale și civice și capacitatea de a învăța cum să înveți. Recomandările europene privind competențele fundamentale afirmă că programele educaționale eficiente și relevante ar trebui să ofere un mediu de învățare în care competențele să se dezvolte pe baza practicilor moderne de predare și a tehnologiilor digitale (Ministerul Educației, 2018). Literatura de specialitate subliniază că predarea viitorului trebuie să exploateze puterea tehnologiei și să implice studenții într-un mediu de clasă dinamic. Stilurile de instruire care îmbină o varietate de strategii și sunt interactive ajută la stimularea contribuțiilor active ale studenților, precum și la încurajarea gândirii critice (Cerghit, 2006). Concomitent, Constantin Cucos afirmă că în educația modernă, rolul resurselor digitale este de a stabili medii de învățare flexibile, adaptate nevoilor studenților (Cucos, 2014). Chiar și disciplinele tradiționale pot fi îmbogățite de tehnologiile digitale în acest sens. Studiul limbii latine joacă un rol semnificativ în dezvoltarea culturală (și lingvistică) a studenților, înțelegerea structurii limbii române, a limbii romanice în ansamblu și a relațiilor dintre ele. Studiul gramaticii latine face mai mult din părțile de analiză logică și lingvistică, iar studiul textelor antichității adaugă la înțelegerea de către studenți a patrimoniului cultural al culturii clasice antice. Lingvistic, limba latină are și o dimensiune culturală importantă de studiat. Cultura romană a avut un impact foarte mare în modelarea societății europene, deoarece, după cum știm, majoritatea ideilor juridice, politice și filosofice la care ne referim astăzi pot fi urmărite până la lumea romană. Învățând din textele latine, studenții pot vedea dincolo de scrierea academică și pot aprecia dezvoltarea culturii europene și principiile care o

susțin. Tehnologiile digitale în studiul limbii latine ajută la transformarea limbii latine (latina) într-un domeniu captivant și relevant pentru studenți. Platformele educaționale facilitează organizarea sistematică a diverselor sarcini de predare care implică studenții și promovează înțelegerea conținutului. Utilizarea acestor instrumente permite dezvoltarea de exerciții interactive, fișe de lucru digitale și activități de evaluare formativă. Platformele digitale educaționale permit profesorilor să proiecteze materiale didactice în conformitate cu planurile de lecție și cu nivelul de pregătire al copiilor lor. De exemplu, Wordwall permite studenților să creeze activități sub formă de potriviri, completări sau exerciții de sortare pentru a consolida cunoștințele de limbă latină și pentru a înțelege gramatica. Lucrul realizat pe această resursă invită la participarea studenților și oferă, de asemenea, un mecanism pentru a face învățarea mai puțin sedentară. Platforma Liveworksheets permite transformarea fișelor de lucru tradiționale în fișe de lucru interactive care pot fi completate direct în mediul digital. Oferă o evaluare formativă eficientă și profesorilor opțiunea de a urmări performanța studenților în timp real și de a raporta rapid progresul acestora. LearningApps a fost, de asemenea, utilizat destul de frecvent în exercițiile de predare și se pot crea o selecție de activități interactive: asocieri, ordonări, texte, lista continuă. Instrumentele utilizate în aceste activități ar putea ajuta elevii să practice și să identifice verbele sau să se concentreze pe vocabularul latin. Pentru proiectarea materialelor didactice vizuale, există multe componente disponibile în Canva pentru dezvoltarea de fișe de lucru elegante și instrumente online. Având informațiile într-o structură vizuală ajută procesul de învățare, astfel încât elevii devin, de asemenea, mai interesați de predare. În evaluare, aplicații precum Kahoot! sau Quizizz pot fi utilizate, care creează teste interactive și fac evaluarea un exercițiu distractiv și motivant. Aceste aplicații încurajează învățarea studenților și permit verificarea rapidă a cunoștințelor. Incorporarea tehnologiilor digitale în limba latină îmbunătățește considerabil competențele studenților. Analiza etimologică, studiul cuvintelor și analiza au efecte mari asupra dobândirii competenței de comunicare, precum și asupra înțelegerii mecanismelor limbajului. Cu toate acestea, limbajul digital al cursanților și platformele educaționale sunt utilizate pentru a îmbunătăți capacitățile digitale ale profesorilor și cursanților și abilitățile legate de tehnologie în școli. Disponibilitatea variată a resurselor online creează autonomie în învățare și cultivă capacitatea studenților de a găsi și alege conținuturi pertinente. Contactul, pe de altă parte, și cu elementele civilizației romane, duce la un sentiment de construire a competenței culturale și apreciere a influenței clasice asupra societății europene. Astfel, includerea tehnologiei digitale în studiul limbii latine este cea mai bună modalitate de a face procesul de predare modern. Este metoda care aliniază procesul de predare cu nevoile educației moderne. Cu amalgamarea metodelor tradiționale și a instrumentelor digitale, scopul este ca profesorii să proiecteze medii de învățare atractive și eficiente, care să sprijine dezvoltarea competențelor studenților pentru a intra în societate.

Observații privind experiența utilizării platformelor digitale în studiul limbii latine:

Creșterea motivației și a interesului pentru învățare.

Fișele de lucru interactive realizate prin platforme precum Wordwall, Liveworksheets și LearningApps au demonstrat un impact pozitiv în creșterea motivației elevilor. Elementele ludice și interactivitatea stimulează participarea activă, reducând senzația de monotonie adesea asociată cu studiul limbilor moarte.

2. Dezvoltarea competențelor digitale în paralel cu cele lingvistice. Folosirea acestor instrumente digitale în procesul didactic a permis elevilor să-și îmbunătățească competențele digitale esențiale, în concordanță cu recomandările europene privind educația. Astfel, învățarea limbii latine s-a desfășurat concomitent cu dobândirea abilităților tehnologice necesare în societatea contemporană.

3. Flexibilitate și accesibilitate în procesul de învățare. Platformele digitale oferă posibilitatea de a accesa exercițiile și materialele educaționale oricând și oriunde, facilitând învățarea autonomă. Această flexibilitate favorizează un ritm de studiu adaptat nevoilor și posibilităților individuale ale elevilor.

4. Posibilitatea de monitorizare în timp real și feedback rapid. Instrumentele digitale permit profesorilor să urmărească progresul elevilor și să ofere feedback imediat, aspect care sprijină evaluarea formativă și intervine eficient în procesul de consolidare a cunoștințelor.

5. Integrarea armonioasă a metodelor tradiționale cu cele moderne. Experiența utilizării fișelor digitale în completarea activităților clasice a relevat faptul că tehnologiile educaționale nu înlocuiesc metoda tradițională, ci o completează, creând un mediu de învățare atractiv, dinamic și eficient.

6. Provocări și recomandări. Unele dificultăți întâmpinate au fost legate de asigurarea accesului egal la tehnologie pentru toți studenții și necesitatea formării continue a profesorilor în utilizarea acestor platforme. Recomandăm o planificare atentă și training-uri dedicate cadrelor didactice pentru a valorifica pe deplin potențialul resurselor digitale.

Bibliografie

Cerghit, Ioan. Metode de predare. Iași: Editura Polirom, 2006.

Cucoș, Constantin. Pedagogie. Iași: Editura Polirom, 2014.

Ionescu, Miron; Radu, Ioan. Didactica modernă. Cluj-Napoca: Editura Dacia, 2001.

Potolea, Dan; Neacșu, Ioan; Iucu, Romiță. Formare psihopedagogică. Iași: Editura Polirom, 2008.

Ministerul Educației. Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului privind competențele cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Bruxelles, 2018.

The Role of Listening, Speaking, and Writing in an Effective English Lesson

Prof. Lilof Alexandru - Bogdan

Liceul Tehnologic „Nicolae Titulescu”, Însurăței, județul Brăila

A truly effective English lesson is not built around the teaching of rules, but around the real use of the language. In this sense, listening and speaking are not secondary activities, but central elements that transform the lesson from a theoretical process into a practical experience. They reflect, on a smaller scale, the natural way a language is learned: first through exposure and understanding, and then through active use.

Listening plays the role of introducing students to the authentic rhythm of the language. Unlike written texts, audio and video materials expose learners to real pronunciation, intonation, different accents, and subtle variations that are difficult to capture in textbooks. For example, in a lesson focused on everyday situations, the teacher may begin with a listening activity based on a dialogue in a shop. Students listen to a conversation between a customer and a shop assistant, and their initial task is simple: to identify what the customer is buying. This stage helps them focus on the overall meaning, without the pressure of understanding every single word.

Afterwards, the teacher can play the audio again and assign a more specific task, such as filling in missing expressions or identifying polite phrases (*“Can I help you?”*, *“How much is this?”*). In this way, listening becomes a layered process in which students move from general understanding to noticing important linguistic details. What matters is that these expressions are not learned in isolation, but encountered in real contexts, which makes them easier to remember and use.

Another relevant example is the use of a short video, such as a scene in which someone asks for directions. After the first viewing, students can answer simple questions like *“Where does the person want to go?”* or *“What landmarks are mentioned?”*. During a second viewing, the teacher can pause at key moments to highlight expressions such as *“go straight”*, *“turn left”*, or *“across from”*. In this way, listening becomes interactive, and students are actively involved in discovering how the language works.

Figure 1. Classroom listening task supported by digital technology

However, the real value of listening becomes clear when it is followed by speaking activities. If students only listen without applying what they hear, the information remains passive. Speaking is the stage where knowledge becomes active and usable.

For example, after the shop dialogue, the teacher can organize a role-play activity. Students work in pairs: one takes the role of the shop assistant, and the other that of the customer. They may be given simple prompts (what product they are looking for, what questions to ask), but the conversation should remain as natural as possible. At this stage, students use the expressions they have just heard, adapting them to their own way of speaking. Even if mistakes occur, they are a natural and necessary part of the learning process.

Another concrete example is continuing the lesson on giving directions. After watching the video, students can be given a simple map and asked to work in pairs: one asks for directions, while the other provides them. This activity not only reinforces vocabulary, but also encourages students to think quickly and produce language in real time. In this way, speaking develops spontaneity, which is essential for real communication.

An important aspect in carrying out these activities is the classroom atmosphere. For speaking to be effective, students need to feel comfortable making mistakes. For this reason, the teacher should avoid constantly interrupting conversations to correct errors. A more effective approach is to note common mistakes and discuss them at the end of the activity. This way, fluency is maintained, and correction becomes a shared learning moment.

In addition to these two skills, writing plays an important role in consolidating what has been learned. While listening and speaking develop quick reactions and spontaneous communication, writing gives students the time to reflect and organize their ideas more carefully.

For instance, after the shop role-play, students may be asked to write a short dialogue or a paragraph describing a shopping experience. They can include the expressions they have learned, as well as their own ideas. This helps reinforce correct structures and encourages greater attention to language form.

Figure 2. Students practicing writing in English

In another situation, after a lesson on directions, students can write clear instructions on how to get from one place to another using a map. In this way, vocabulary is reinforced, and students learn to express themselves more precisely. Writing is also a valuable tool for feedback. The teacher can identify patterns of mistakes and address them in future lessons. At the same time, students can observe their own progress, which helps build confidence.

In conclusion, an effective English lesson successfully combines listening, speaking, and writing. Listening provides an authentic model of the language, speaking allows students to use it actively, and writing helps consolidate and organize their knowledge. Together, these skills create a complete learning process in which students do not simply learn English, but learn how to use it in a real and effective way.

Bibliography

1. Harmer, J. (2007). *How to Teach English* (2nd ed.). Harlow: Pearson Education Limited.
2. Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2011). *Techniques and Principles in Language Teaching* (3rd ed.). Oxford University Press.
3. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching* (2nd ed.). Cambridge University Press.

STRATEGII ȘI ACTIVITĂȚI DIDACTICE INCLUZIVE PENTRU ORELE DE SCRIERE LA CLASA I

Autor: Marconi Livia Laura

Prof. Școala Gimnazială Dumbrăvița, Timiș

Rezumat

Neurodiversitatea reflectă diversitatea naturală a modurilor în care elevii percep, procesează și utilizează informația. În clasa I, unde se formează competențele de bază de scriere și comunicare, adaptarea activităților didactice devine esențială pentru asigurarea incluziunii. Articolul propune activități concrete, detaliate și aplicabile, care sprijină învățarea diferențiată și participarea activă a tuturor elevilor, inclusiv a celor neurodiverși.

Introducere

În contextul actual al educației incluzive, cadrele didactice sunt chemate să răspundă unei diversități crescute de nevoi educaționale. Elevii din clasa I pot prezenta dificultăți de atenție, procesare, coordonare sau exprimare, dar și abilități remarcabile în alte domenii. Neurodiversitatea nu presupune etichetare, ci înțelegerea acestor diferențe și valorificarea lor prin activități didactice adaptate.

Principii didactice pentru lucrul cu elevii neurodiverși

Pentru eficiență în activitatea didactică, se recomandă respectarea următoarelor principii:

- **Multisenzorialitate** – implicarea simultană a văzului, auzului și a mișcării
- **Structurare clară** – sarcini simple, explicate pas cu pas
- **Repetiție și rutină** – predictibilitate în activități
- **Diferențiere** – adaptarea sarcinilor la nivelul elevului
- **Feedback pozitiv** – încurajare constantă

Tipuri de activități adaptabile diverselor nevoi de predare și învățare

1. Scriere multisenzorială – „Simt, văd, scriu”

Obiectiv: formarea corectă a literelor prin implicarea mai multor canale senzoriale

Desfășurare:

1. Profesorul prezintă litera (ex.: „A”) pe tablă, cu suport vizual clar.
2. Elevii urmăresc conturul literei în aer („scriere în aer”).
3. Elevii pot trasează litera:
 - în tăvi cu nisip/griș/pastă de dinți etc
 - pe carton abraziv

- pe o suprafață de plastilină
- pe foi de indigo
- 4. Elevii pot confecționa din sârmă plușată ori din hârtie creponată, prin presare și răsucire, litera învățată
- 5. Se trece apoi la scrierea pe caiet tip I.

Adaptări: elevii cu dificultăți motorii folosesc șabloane /elevii hiperactivi sunt implicați în etapa kinestezică (scriere în aer) ori se pot forma grupe de câte doi copii urmând ca unul dintre ei să scrie pe spatelul celuilalt litera, până când aceasta va recunoaște elementele sale component, ori o altă literă, dacă va fi provocat astfel de către colegul său.

2. Atelierul literelor – activitate desfășurată pe centre de activitate

Obiectiv: consolidarea scrierii prin sarcini variate care să stimuleze interesul și motivația pentru implicare a fiecărui elev.

Organizare: clasa este împărțită în 3-4 centre: **Centru 1:** trasare pe fișe /**Centru 2:** formarea literelor din plastilină / **Centru 3:** scriere pe tablă ori pe coli de flipchart / **Centru 4:** jocuri de asociere literă-imagini cu ajutorul dicenselor aplicațiilor (ex. Wordwall).

Adaptări: elevii lucrează în ritm propriu, se evită monotonia, ei pot trece progresiv, prin mai multe centre, în funcție de interesul față de activitățile propuse.

3. Dictarea diferențiată – pe niveluri

Obiectiv: dezvoltarea scrierii fără frustrare, păstrarea stării de bine și a interesului pentru această activitate.

Niveluri:

Nivel 1: scriu doar litere după dictare sau silabe scurte

Nivel 2: dictare de cuvinte simple

Nivel 3: dictare de propoziții.

Adaptări: elevii aleg sau primesc din partea profesorului sarcina potrivită nivelului lor, se poate oferi suport vizual prin imagini sau prin oferirea scrierii lacunare a cuvântului (silabe lipsă).

4. Scrierea funcțională – „Scriem pentru viață”

Obiectiv: utilizarea scrierii în contexte reale, apropiate experienței lor de viață.

Activitățile pot fi diverse: scrierea unei liste de cumpărături, etichetarea obiectelor din clasă sau completarea unui mesaj scurt, alcătuirea unui bilet pentru părinți, liste cu obiecte de luat în excursie ori idei de cadouri pentru zilele colegilor etc.

Exemplu concret: pentru tema: „Lista de cumpărături”, elevii scriu: „lapte”, „mere”, „pâine”, „periuță de dinți” etc.

Adaptări:

- folosirea imaginilor pentru sprijin în funcție de tema propusă
- texte care presupun completare de cuvinte lacunare
-

5. Joc didactic – „Detectivul literelor”

Obiectiv: recunoașterea și scrierea literelor

Desfășurare:

Profesorul ascunde în clasă bilețele cu litere. Elevii: caută litera, o identifică, scriu un cuvânt cu acea literă în caietele lor sau chiar pot alcătui propoziții.

Adaptări:

- elevii cu dificultăți primesc imagini suport sau li se cere să deseneze un obiect care să conțină litera găsită
- activitate potrivită pentru copiii activi, dornici de mișcare
- se pot alcătui grupe de elevi care primesc sarcină comună

Concluzii

Activitățile adaptate pentru elevii neurodiverși nu sunt doar necesare, ci și benefice pentru întreaga clasă. Diversificarea metodelor didactice conduce la creșterea implicării, a motivației și a succesului școlar. Profesorul devine astfel facilitator al învățării, capabil să valorifice potențialul fiecărui copil, indiferent de particularitățile sale cognitive.

Referințe bibliografice:

Vrășmaș, Traian (2012). *Învățământul integrat și incluziv*. București: Editura Aramis.

Popa, Nicoleta; Glava, Adina (2012). *Managementul clasei de elevi*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.

UNICEF România (2018). *Educația incluzivă – ghid pentru cadre didactice*. București.

Școala sănătății: învățare prin joc, experiență și implicare

prof. Melinte Georgeta Louisa

Școala Gimnazială nr. 1 comuna Slobozia Conachi

Județul Galați

MOTTO: *“Sănătatea este o comoară pe care puțini știu să o prețuiască, deși aproape toți se nasc cu ea”.*
(*Hipocrate*)

În contextul societății contemporane, educația pentru sănătate devine o componentă esențială a formării elevilor, contribuind nu doar la dezvoltarea fizică armonioasă, ci și la formarea unor comportamente responsabile și conștiente. Școala are un rol fundamental în acest proces, iar activitățile extracurriculare se dovedesc a fi un cadru ideal pentru consolidarea și aplicarea cunoștințelor dobândite în mod formal.

Spre deosebire de orele tradiționale, activitățile extracurriculare oferă elevilor oportunitatea de a învăța prin experiență directă, prin implicare activă și prin colaborare. Astfel, concepte precum igiena, alimentația sănătoasă, echilibrul între muncă și odihnă sau relațiile interpersonale devin mai ușor de înțeles și de integrat în viața de zi cu zi.

În anul școlar 2024–2025, la clasa a VI-a, acolo unde am fost dirigintă, a fost implementat proiectul educațional „Sănătatea – un bun de preț”, în parteneriat cu Direcția de Sănătate Publică Galați. Proiectul a avut ca scop principal formarea unor atitudini și comportamente sănătoase în rândul elevilor, dar și implicarea părinților în susținerea unui stil de viață echilibrat.

Obiectivele urmărite au vizat:

- promovarea stării de bine;
- dezvoltarea responsabilității față de propria sănătate;
- încurajarea unei alimentații sănătoase și a activității fizice;
- reducerea obiceiurilor nesănătoase.

Activități variate pentru o educație completă

Demersul educațional a fost structurat într-o serie de activități interactive, gândite progresiv, astfel încât elevii să înțeleagă și să interiorizeze conceptul de sănătate din multiple perspective: fizică, mentală și socială.

Prima etapă a fost dedicată **igienei**, ca fundament al sănătății. Pornind de la materiale video și discuții ghidate, elevii au fost încurajați să reflecteze asupra semnificației acestui concept, nu doar la nivel personal, ci și în plan social și emoțional. Activitățile creative, precum reprezentarea grafică a noțiunii de „igienă”, au facilitat exprimarea liberă și consolidarea cunoștințelor într-un mod accesibil și atractiv.

În continuare, accentul a fost pus pe **organizarea echilibrată a vieții cotidiene**. Prin exerciții de structurare a programului zilnic și jocuri de rol, elevii au conștientizat importanța alternării între muncă și odihnă, dar și necesitatea respectării unui ritm de viață sănătos. Aceste activități au contribuit la dezvoltarea autonomiei și a responsabilității personale.

Dimensiunea nutrițională a fost abordată într-o manieră interactivă, prin discuții despre **alimentația sănătoasă** și analiza obiceiurilor alimentare. Elevii au descoperit rolul nutrienților

esențiali și au învățat să diferențieze între alegerile benefice și cele nocive. Componenta creativă a fost valorificată prin realizarea unor materiale promoționale pentru alimente sănătoase, activitate ce a îmbinat educația cu imaginația și spiritul critic.

Pentru a consolida aceste cunoștințe, elevii au fost implicați în activități de documentare privind **efectele alimentației nesănătoase asupra organismului**, lucrând în echipă și prezentând rezultatele în fața colegilor. Astfel, învățarea a devenit un proces colaborativ și reflexiv.

Un moment deosebit de important l-a constituit abordarea temei **bullying-ului**, integrată în sfera sănătății emoționale. Prin jocuri de rol și dezbateri, elevii au explorat mecanismele acestui fenomen, identificând cauze, forme de manifestare și consecințe. Activitățile au stimulat empatia și au oferit elevilor instrumente pentru gestionarea situațiilor conflictuale.

Dezvoltarea relațiilor interpersonale a fost continuată prin activități dedicate **prieteniei și comunicării**, în care elevii au reflectat asupra valorilor precum încrederea, respectul și sprijinul reciproc. Exercițiile de autocunoaștere și exprimare au contribuit la întărirea coeziunii grupului.

Proiectul s-a încheiat într-o notă energică, prin activități sportive desfășurate sub genericul „**Sportul – cel mai bun medicament**”. Jocurile și competițiile au evidențiat rolul mișcării în menținerea sănătății și au consolidat spiritul de echipă.

Impactul asupra elevilor

Implementarea acestui proiect a avut efecte vizibile asupra elevilor, contribuind la:

- formarea unor deprinderi sănătoase;
- creșterea nivelului de conștientizare privind sănătatea;
- dezvoltarea spiritului de echipă și a empatiei;
- implicarea activă în propria formare.

Mai mult decât atât, proiectul a facilitat colaborarea între școală, familie și instituții specializate, demonstrând că educația pentru sănătate este un efort comun.

În concluzie, activitățile extracurriculare reprezintă un pilon esențial în educația pentru sănătate, oferind elevilor nu doar informații, ci și contexte reale de aplicare a acestora. Prin astfel de demersuri, școala contribuie activ la formarea unor generații mai conștiente, mai echilibrate și mai responsabile.

Investiția în educația pentru sănătate este, în esență, o investiție în viitor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ionescu, A. & Radu, C. "Impactul activităților extracurriculare asupra dezvoltării tinerilor", Editura Universitară, 2020;
2. Păun, E. "Strategii educaționale moderne pentru promovarea sănătății", Editura Polirom, 2017.

HIPERACTIVITATEA MODALITĂȚI DE DISCIPLINARE ȘI RECOMANDĂRI

Prof. educație timpurie Mircea Ramona-Alexandra

Grădinița cu Program Prelungit Nr.9 Bârlad, jud. Vaslui

O tulburare de comportament foarte răspândită în ultimii ani este tulburarea de atenție și hiperactivitatea (engl. ADHD: „Attention Deficit and Hyperactivity Disorder”). Există trei posibilități de manifestare a acestei tulburări:

- ADHD cu pondere mai mare de manifestare a inatenției (care este mai mult decât neatenție, se manifestă printr-o serie de comportamente care reflectă lipsa capacității de concentrare a copilului);
- ADHD în care predomină componentele de hiperactivitate și impulsivitate;

□ ADHD combinat, în care sunt prezente atât elementele de inatenție, cât și cele de hiperactivitate/ impulsivitate.

Se poate spune că în general copiii sunt ușor hiperactivi, își pot menține atenția puțin timp (în funcție de vârstă), însă la copiii bolnavi aceste simptome afectează învățarea, adaptarea la mediul din grădiniță și mai apoi la cel școlar și sunt afectate de asemenea relațiile cu ceilalți copii.

Nu se cunoaște o cauză specifică a hiperactivității. Mulți cercetători au afirmat că este vorba de o serie de deficiențe cerebrale ale copiilor și s-a acceptat concluzia că acești copii au această caracteristică. O cauză ar fi faptul că la copii cu ADHD, informațiile și impulsurile nu se transmit într-o manieră normală, în principal din cauza insuficienței de secreție a neurotransmițătorilor. Alte cauze ar putea fi: plictiseală, supradotare, conflicte psihice, tulburări emoționale, anxietate, depresie, mediul familial conflictual, deficit de atenție, pubertate, deficit de învățare sau de vedere și auz, abuz sexual, tulburări mintale, alergii alimentare.

Diagnosticarea copiilor cu ADHD se face de către specialiști. Simptomele acestei tulburări trebuie să persiste cel puțin 6 luni, să debuteze înainte de 7 ani și să se manifeste în mai mult de o singură situație de viață pentru a discuta despre hiperactivitate. Frecvența și severitatea simptomelor hiperactivității se manifestă variat de la un copil la altul și de la o situație la alta. În general, simptomele se diminuează atunci când copilul este susținut de către adult în activitățile sale. Simptomele se agravează atunci când copilul trebuie să se concentreze și să se organizeze de unul singur, să realizeze efort susținut atunci când situația este lipsită de interes și de noutate pentru el. În ciuda comportamentelor perturbatoare pe care le manifestă, copiii hiperactivi sunt sociabili, afectuoși și capabili de atașament.

Copiii cu ADHD pot fi depistați de la vârste mici. De fapt, diagnosticul clinic de ADHD – care trebuie confirmat de un psihiatru – presupune prezența unor semne începând cu vârsta preșcolară. Aceste semne devin evidente sau sunt accentuate o dată cu începerea școlii, pentru că mediul social și cerințele academice solicită acele abilități care în cazul copiilor cu ADHD nu sunt deloc punctele lor tari. De pildă, ei trebuie să stea liniștiți în bancă timp de 50 de minute, însă ei tocmai asta nu pot să facă. Fiind „împrăștiați”, uită diferite lucruri acasă (realmente îți *uită* caietul cu tema făcută, uneori pe jumate, pentru că au *uitat* că trebuie să o termine după ce au început să facă altceva, plictisindu-se prea repede de ceea ce au început).

1. Comportamentul

Majoritatea problemelor comportamentale ale copiilor cu această tulburare sunt legate de impulsivitate și distractibilitate. Ei sunt „neobosiți” – însă reușesc să îi obosească pe cei din jurul lor, nu pot sta într-un loc nici chiar pentru o perioadă scurtă de timp. Unii vorbesc mult și au dificultăți în amânarea recompensei (de exemplu, dacă vor să fie duși în parc, acest lucru trebuie să se întâmple acum, nu mâine sau peste o săptămână).

2. Relațiile sociale

Copiii cu ADHD au dificultăți în a-și face prieteni și a respecta regulile sociale. Nu respectă limitele impuse de ceilalți și tind să ignore cererile care le sunt adresate. De obicei trebuie să li se repete de zeci de ori ce trebuie să facă și în final tot nu fac acel lucru. De asemenea, le este greu să respecte sentimentele, drepturile și proprietatea/obiectele care aparțin celorlalți. Sunt deseori agresivi, dominanți – ceea ce îi face să fie neagreați de către ceilalți copii. Ei nu respectă regulile jocurilor și au dificultăți în a-și aștepta rândul la joc – nu sunt preferați ca parteneri de joacă.

3. Dificultăți la nivel intelectual

Categoria de copii care au mai mult probleme de atenție se concentrează mai greu și uită repede ceea ce li se spune (au un deficit al memoriei de scurtă durată). Le este greu să anticipeze consecințele acțiunilor. Deseori, aceste dificultăți sunt însoțite de tulburări de învățare sau de vorbire. Copiii cu ADHD sunt la fel de inteligenți și capabili ca ceilalți copii dar nu știu cum să își utilizeze resursele de care dispun.

4. Dificultăți la nivel emoțional

Avem de-a face în primul rând cu lipsa controlului impulsivității. Dacă se înfurie, nu știu cum să se liniștească, reacționează la primul impuls. Emoțiile sunt extrem de fluctuante – trecând rapid de la o stare de tristețe la una de exaltare și invers. Pot să fie prietenoși, iar în următorul moment să devină ostili. Au o toleranță redusă la frustrare și pot avea „crize de nervi”.

5. Dificultăți la nivel fizic

Toleranță mare la durere care îi caracterizează, combinată cu asumarea unor riscuri extreme pot constitui un pericol pentru integritatea la nivel fizic (ex. rănirile datorate loviturilor, efectele abuzului de substanțe etc.).

Ce pot face părinții pentru acești copii cu ADHD? În primul rând, este indicat să obțină confirmarea faptului că este vorba despre o asemenea tulburare. Trebuie depășite barierele legate de a merge la medicul psihiatru. Copilul nu este „nebun”, are doar nevoie de mai mult ajutor. Există inclusiv riscul de a considera că un copil are această tulburare în condițiile în care sunt prezente doar câteva dintre caracteristicile amintite, ceea ce ar putea fi o greșală. De aceea, este necesar să se facă apel la un specialist.

La copiii cu ADHD, mai mult decât la ceilalți copii, este necesar să facem distincția între disciplinare și pedeapsa. Părintele ajunge să recurgă la pedeapsă deoarece simte că nu mai are resurse. De exemplu, se simte prea mânios, nu mai face față și simte că nu mai are energie pentru a rezolva totul cu calm. Atunci urmează pedeapsa, adică acele comportamente din care copilul nu va învăța decât că trebuie să evite situațiile în care este pedepsit. Nu va învăța să nu mai facă acele lucruri, ci să evite pedeapsa. A evita pedeapsa la o vârstă mică înseamnă, poate, a ascunde faptele rele de ochii părinților. În adolescență însă, acest lucru înseamnă a nu mai respecta autoritatea părintelui, a lua decizii care îi sunt dăunătoare adolescentului, dar cel puțin îl va întrista pe părintele care „prea l-a ținut din scurt”. Este tot o răzbunare,

care însă poate avea consecințe devastatoare. Din acest motiv, se recomandă disciplinarea însoțită de dragoste. Acest lucru implică fermitate din partea părintelui, dar în nici un caz agresivitate. Metodele cele mai eficiente, mai ales pentru copiii cu ADHD, sunt:

□ **Recompensele**

Rareori adulții se gândesc să îl recompenseze pe copil atunci când acesta face ceea ce se așteaptă. Ei se gândesc că „este normal să fie așa”. Totuși, ignorarea faptelor bune îl fac pe copil să înțeleagă că ele nu sunt importante, deci nu trebuie să le mai facă. Dimpotrivă, recunoașterea și recompensarea lor îi transmit mesajul că sunt importante. Pentru copiii cu ADHD cea mai eficientă este recompensa materială – ex. sub formă de obiecte. Cu toate că, în general, lauda este de preferat, se poate observa că pentru acești copii nu este suficientă întotdeauna, mai ales la vârste mici.

□ **Consecințele logice și naturale.**

Consecințele naturale sunt cele care decurg dintr-un anumit comportament, fără ca părintele sau o altă persoană să intervină. De exemplu, în situația în care copilul își uită acasă caietul, nu va avea pe ce să scrie. Uneori acest lucru îl determină pe copil să își amintească altă dată să își pună caietul în ghiozdan. Alteori însă, nu este suficient acest lucru. Părintele sau un alt adult va recurge la acțiuni cu consecințe logice ce decurg din comportamentul copilului. De, exemplu, nu este logic ca unui copil să i se interzică să se uite la televizor timp de o săptămâna pentru că a spart o vaza. Aceasta este mai degrabă o pedeapsă. În schimb, i se poate spune că vaza va trebui înlocuită. Pentru aceasta va trebui să le dea părinților bani din economiile proprii, pentru a înlocui vaza.

O modalitate eficientă de disciplinare începe cu înlocuirea etichetelor verbale (exemplu: copilul este leneș) cu comportamente specifice care pot fi modificate (exemplu: copilul nu face ordine în cameră). Acest lucru îl poate ajuta pe părinte să înlocuiască o convingere cum ar fi: „Totul e un dezastru la noi în familie, nimic nu merge cum trebuie” cu altele mult mai adaptive: „Se întâmplă multe lucruri neplăcute”, „Există mai multe momente neplăcute decât plăcute în familia noastră”. Evitarea etichetelor înseamnă de fapt că nu persoana (copilul) este ținta disciplinării, ci comportamentul lui. În acest fel, se evită formarea unei imagini de sine negativă a copilului și se asigură eficiența disciplinării la care va recurge părintele. Încurajarea comportamentului dorit duce la scăderea incidenței comportamentului indesezirabil. Este remarcabil efectul pe care îl are acest lucru asupra comportamentelor problematice. Poate că nu este suficient să îl încurajăm pe copil atunci când face ceea ce ne dorim, dar este o condiție necesară pentru ca schimbarea să survină mai rapid și să fie mai stabilă. Stabilirea unei reguli clare ne ajută să evităm impactul negativ al observațiilor pe care i le facem copilului. Formularea clară a regulilor, mai ales decât este realizată în colaborare cu copilul facilitează respectarea lor de către copil. Nu trebuie să existe prea multe reguli care îngreșesc libertatea copilului. Trebuie alese acele reguli care sunt cu adevărat importante. O altă sugestie pentru părinte este să îi ofere copilului un exemplu pozitiv legat de comportamentul dorit. Dacă, de exemplu, părintele nu îi oferă copilului un exemplu în ceea ce privește păstrarea ordinii în cameră, cu greu îl va putea convinge pe copil să fie ordonat chiar dacă îl va recompensa atunci când face ordine. De asemenea, părinții copiilor cu ADHD trebuie să depună un efort mai mare pentru punerea lor în aplicare și au nevoie de mai multă răbdare deoarece rezultatele apar după foarte multe încercări. De aceea, nu trebuie să uităm că nu doar copiii, ci și părinții au nevoie de încurajare. Experiențele pozitive cu copilul sunt foarte importante. Acestea constau în activități distractive pe care părintele și copilul le desfășoară împreună, cum ar fi jocurile preferate de copil. Trebuie menționat că în acest timp copilul trebuie să simtă că preia controlul; el stabilește ce joc se va

juca, respectiv care sunt regulile jocului. În acest timp, nu trebuie ca părintele să îi spună copilului ce să facă, nici să îi pună întrebări, ci doar să urmărească jocul și poate, să piardă. De aceea, este important ca părintele să își iasă din rolul său obișnuit, astfel încât aceste momente să fie cât mai plăcute pentru copil. Dacă apar comportamente nedorite, părintele va ignora sau va întrerupe jocul. Astfel de situații sunt cele în care copilul distruge obiecte sau începe să lovească, să strige prea tare. Părinții trebuie să fie fermi și categorici, fără să se enerveze, fără să ezite, ci cu calm și bună dispoziție.

Dacă în general creșterea copiilor este o provocare tot mai mare pentru părinți, educarea copiilor cu ADHD este un lucru extrem de dificil, care pare de multe ori sortit eșecului. Copilul cu ADHD poate ajunge un adult cu probleme de comportament, incapabil să se organizeze, să relaționeze cu ceilalți și cu Dumnezeu, sau poate ajunge un om care a învățat cum să facă față problemelor sale și a găsit modalitatea de a compensa propriile neajunsuri pe care le are. În plus, va crește cu convingerea că poate fi iubit, chiar dacă greșeste.

Lumea în oglindă: Ágota Kristóf, “Marele caiet”

Monica Mitea

Colegiul Național “Ion Măiorescu” – Giurgiu

“Ce este dedesubt e la fel cu ce este deasupra, iar ce este deasupra e la fel cu ce este dedesubt, pentru a împlini miracolul unui singur lucru.” (Hermes Trismegistus)

Efectul de oglindire a macrocosmosului în microcosmos (și invers, a microcosmosului în macrocosmos) este ideea de bază pe care se construiește cartea scriitoarei de origine maghiară Ágota Kristóf (n. 1935, Ungaria – m. 2011, Elveția) - “Marele caiet”. Împreună cu alte două romane, “Dovada” și “A treia minciună”, “Marele caiet” a apărut în traducere românească la editura Pandora M în anul 2024 sub numele unitar de “Trilogia gemenilor”. (Există însă și o ediție mai veche, din 2006.)

Gesturile și comportamentele permise maturilor se oglindesc în modul de viață al copiilor. În această reflectare se vede cu adevărat gravitatea unor fapte considerate de unii adulți normale. Oglindite în lumea celor mici, ele capătă un aspect grotesc. Ne uităm la copiii noștri și vedem, de fapt, cine suntem noi.

Marele Oraș, Micul Oraș, Marele Fluviu, Mama, Tatăl, Bunica – personaje scrise în roman cu majuscule – au valoare de exponent. Ar putea fi orice mamă, orice tată, orice bunică... Personajele secundare sunt de asemenea anonime: polițistul, soldatul, ofițerul, slujnica, preotul. Și Gemenii (Lucas și Claus, personajele principale ale căror nume le aflăm destul de târziu, sunt gemeni) pot fi toți copiii acestei lumi expuși ororii războiului.

Băieții mari și băieții mici reproduc în “jocurile” lor conflictul. Cei mari îi bat pe cei mici, își confecționează arme. Lumea celor mici este similară lumii celor mari. Copiii muncesc, cântă prin cârciumi, interpretează scenete în care discută probleme sociale.

Războiul care își pune pecetea asupra lumii celor mari va marca și relația Gemenilor cu Bunica. Aflați într-un fel de hăituire reciprocă, Gemenii vor încerca să străpungă toate barierele pe care Bunica le ridică în calea libertății lor. Își confecționează “o cheie care descuie toate ușile” – numai copiii ar putea deține o cheie care să descuie “ușile încuiate” ale adulților. Bunica era cunoscută în Micul Oraș drept Vrăjitoarea și era bănuțită de o crimă. Cinismul de care dă dovadă se va regăsi, în tușe mai accentuate, la nepoții ei.

Războiul infestează toate compartimentele vieții; Gemenii muncesc asemenea maturilor, altfel sunt pedepsiți, devin tot mai murdari, preluând amprenta mediului (“Mirosim amestecat a bălegar, pește, iarbă [...]. Puțim ca Bunica.” – murdăria fizică presupune și o murdărie psihică?), încearcă diverse exerciții pentru a se căli, se antrenează simbolic în vederea luptei care este viața: “ne lovim cu o curea”, “ne creștăm”, “prindem un pui și-i tăiem gâtul”, “ne spunem cuvinte cumplite”. Fac exerciții de cerșetorie, exerciții de nemișcare, de tăcere, se prefac surzi și orbi, postesc, fură din magazine și din case bombardate, șantajază,ucid. Au în pod un “panopticum”, de unde supraveghează, ca un adevărat Big Brother, ceea ce se întâmplă în casă. Se antrenează pentru viață, ca Răul să nu-i surprindă nepregătiți. Comise de adulți, toate aceste fapte sunt considerate normale. Abia reflectate în oglindă, văzându-le reproduse de cei mici, ne dăm seama cât de odioase sunt. Eiucid, de fapt, “animalul” interior, sunt “eviscerați” de sentimente,

lipsiți de afectivitate. Marele Caiet (un fel de Memorie Universală) în care își notează totul reprezintă povestea vieții lor; regula de compoziție ține de o strictă obiectivitate: “compunerea trebuie să fie adevărată. Trebuie să descriem ceea ce este, ceea ce vedem, ceea ce auzim, ceea ce facem. [...] Cuvintele care definesc sentimente sunt foarte vagi; e mai bine să evităm să le folosim [...]”. Învăță singuri carte. Sunt maturi înainte de vreme, au discernământ, își dau seama de discordanța dintre vorbă și faptă. Au simț critic: “Stă scris <Să nu ucizi> și toată lumea ucide.” Raportul lor cu Divinitatea este foarte clar: “nu ne rugăm niciodată. Vrem să înțelegem.”

Violența apare la tot pasul sub diferite forme: lipsuri, perversiuni, copii părăsiți, abuzați. Gemenii au parte de imagini terifiante: gropi comune și cadavre calcinate. Duritatea, lipsa empatiei, a afectivității sunt duse la extrem: “O privim pe Mama noastră. Măruntaiele îi ies din pânțe.” Gemenii par niște mici roboți adaptați vremurilor.

Tema gemelității se regăsește în literatură la Michel Tournier, William Golding, Mircea Cărtărescu, aducând în prim-plan probleme care țin de identitate/rivalitate/complementaritate. Cel puțin la început, nu putem vorbi despre individualizare în romanul Ágotei Kristóf. Gemenii sunt perfect suprapuși, se comportă ca și cum ar fi o singură persoană. Și la ei se întrevede efectul de oglindă. Războiul șterge diferențele dintre oameni prin activarea instinctului lor de supraviețuire. Spre sfârșitul trilogiei, în celelalte două romane pe care nu le iau aici în discuție, figurile celor doi devin încețoșate, difuze. Cititorul este derutat asupra identității lor.

Se recunoaște ușor despre ce război este vorba, deși întâmplările ar putea fi valabile pentru orice conflict armat: “Eliberatorii ne conduc [...]. Fotografia conducătorului lor este expusă peste tot. [...] În școli, limba Eliberatorilor este obligatorie [...]. La adresa Eliberatorilor sau a noului guvern nu este permisă nicio critică, nicio glumă. Cu un simplu denunț, oricine e aruncat în închisoare, fără proces, fără judecată. Bărbați și femei dispar fără ca nimeni să știe de ce, iar familiile lor nu vor mai avea nicio veste de la ei.”

Din punct de vedere narativ, romanul este o “Wir – Erzählung”, o povestire la persoana I plural. “Nu ieșim niciodată unul fără celălalt. Mergem peste tot împreună.” Povestea vieții și-o scriu tot împreună. Deși sunt doi, formează o Unitate, tot așa cum Lumea una este.

Bibliografie

Kristóf, Ágota: “Marele caiet”, în “Trilogia gemenilor”, Ed. Pandora M, București, 2024

Hermes Trismegistus: “Corpus Hermeticum”, Ed Herald, București, [f.a.]

Fiecare copil e unic – studiu de specialitate

Autor: Oprea Nicoleta

Profesor la Școala Gimnazială Vulcan, jud. Brașov

„Nu există artă mai frumoasă decât arta educației; pictorul și sculptorul fac doar figuri fără viață, dar educatorul creează un chip viu.

Uitându-se la el, se bucură și oamenii, se bucură și Dumnezeu”

Ioan Gură de Aur

S-a observat că numărul copiilor diagnosticați cu autism este în creștere, având o frecvență de patru ori mai mare în rândul băieților decât al fetelor. O cauză clară pentru tulburările de spectru autist (TSA) nu s-a stabilit, însă au fost identificați mai mulți factori care cresc riscul de a fi neurodivergent de la cei genetici până la cei de mediu.

Tulburările din spectrul autism (TSA) și autismul sunt termeni generali, folosiți pentru a denumi un grup de tulburări complexe ale dezvoltării creierului. Primele simptome pot fi observate în jurul vârstei de 1-2 ani, când copilul înregistrează un regres în dezvoltarea sa. Evită contactul vizual, nu reacționează la sunetele scoase de adulți, nici măcar atunci când este strigat, este indiferent față de persoanele care îl îngrijesc, nu manifestă interes sau curiozitate pentru joaca cu alți copii.

Principalele paliere de dezvoltare afectate de TSA sunt: întârzierile cognitive, motricitatea,

adaptabilitatea la nivel de gândire și comportament, comunicarea verbală și non-verbală.

Dificultățile de comunicare diferă de la un copil la altul. Copiii cu tulburare din spectrul autist nu înțeleg sarcasmul, glumele, nu iau parte la jocurile de rol sau imaginative, au nevoie de mult timp pentru a procesa întrebările înainte de a oferi un răspuns, repetă mereu aceeași frază sau același cuvânt, iar limbajul non-verbal al acestora este limitat.

Integrarea copilului cu autism în învățământul de masă reprezintă, de obicei, o mare provocare pentru profesorul de la clasă care nu se simte suficient de pregătit pentru a face față tuturor provocărilor.

Persoanele cu tulburare din spectrul autismului preferă să petreacă timpul singure, întâmpină dificultăți în a interpreta semnale și comunicare non-verbală – expresii faciale, tonul vocii, nu înțeleg emoțiile, nici pe cele proprii, dar nici pe ale celorlalți, au dificultăți în construirea și menținerea relațiilor, de aceea cadrul didactic trebuie să le prezinte colegilor de clasă toate aceste aspecte. Creând o atmosferă de acceptare și toleranță la clasă, profesorul va evita bullyingul ce poate să apară între copii. Pentru a asigura un mediu prietenos în interiorul clasei, nediscriminatoriu, pot fi întreprinse o serie de activități ce au ca scop informarea și sensibilizarea colegilor. Înainte de a organiza aceste activități este esențială o ședință cu părinții copilului cu TSA. Aceștia pot furniza informații foarte importante despre preferințele copilului, cum reacționează când e obosit, supărat, nervos, când îi e foame, cum reacționează la tonalitatea vocii, la cerințe, la relațiile cu copiii sau cu adulții. De asemenea, este foarte important să obținem acordul familiei cu privire la dezvoltarea diagnosticului de autism al copilului lor. Totodată, părinții colegilor de clasă trebuie informați din timp despre prezența în clasă a unui copil cu autism.

Activitățile care vizează intergrarea copilului autist la clasă pot debuta cu o discuție despre ce este autismul. Colegii ar trebuie să înțeleagă că persoanele cu tulburări din spectrul autist le este deosebit de greu să se comporte „normal”, deoarece aceștia nu dezvoltă motivația de respectare a regulilor sociale. Discuția poate continua cu tema „*Fiecare este diferit*”, iar apoi cu o serie de jocuri. Unul dintre acestea este *Jocul senzorial* care le poate demonstra copiilor tipici de ce situațiile neprevăzute provoacă stres copiilor cu autism. Se pun într-o cutie mai multe obiecte comestibile neobișnuite, cu textură și consistență variată (cafea solubilă și jeleu). Se leagă copilul tipic la ochi și este invitat să pipăie sau să guste toate obiectele din cutie. Cu cât mai neobișnuit va fi obiectul, cu atât mai uimit și mai dezorientat va fi elevul. Cafeaua solubilă poate fi destul de neplăcută la gust, permițând astfel copilului să înțeleagă modul în care situațiile necunoscute pot provoca stări de stres.

Un alt joc este *Jocul cu verbalizarea*. Profesorul le vorbește copiilor pe un ton ridicat și cu răutate, folosind cuvinte frumoase cu mesaj pozitiv, apoi le vorbește pe un ton blând, transmițându-le un mesaj negativ. Astfel, elevii vor înțelege cât de importante sunt tonul și intensitatea vocii în comunicarea cu colegii autiști, care pot să nu înțeleagă mesajul transmis prin cuvinte.

Pentru a crea un confort psihoemoțional pozitiv în mediul educațional, profesorul poate ține cont de următoarele sfaturi:

- Așezați copilul cu autism în prima bancă pentru a nu avea stimuli.
- Evitați atingerile, sunetele tari, factorii perturbatori; folosiți un ton neutru.
- Adresați-vă clar și concis.
- Dați sarcini concrete.
- Creșteți treptat durata activităților.
- Nu ignorați copilul, ignorați comportamentul.
- Oferiți-i feedback; copilul cu TSA are nevoie de mai mult contact direct și feedback din

partea adulților.

- Nu uitați că tehnicile de disciplinare nu funcționează la copiii cu autism.
- Folosiți abilitățile individuale ale copilului în beneficiul clasei, puneți-le în valoare.

Evaluarea și recompensele

Evaluarea se poate face prin observare directă și în funcție de abilitățile copilului, de talentele, înclinațiile și preferințele lui. Printre abilitățile asociate autismului aș enumera:

- Abilități vizuale deosebite, persoanele cu autism fiind capabile să rețină conținutul a mii de manuale de șah;
- Memorarea dealurilor și a datelor ce pot fi învățate pe de rost (ex.: programul trenurilor);
- Abilități muzicale sau interes pentru muzică;
- Concentrare intensă mai ales asupra unei activități preferate.
- Memorie pe termen lung.

În ceea ce privește recompensele, trebuie avut în vedere faptul că la copilul cu autism motivația este foarte importantă pentru achiziționarea de cunoștințe sau deprinderi. Recompensa este consecința care se oferă după un comportament și care crește probabilitatea ca acel comportament să se manifeste în viitor. În funcție de natura lor, recompensele pot fi: alimentare (bomboane), distincții (steluțe, diplome), activități stimulatoare (jocuri, vizionarea unou programe TV), recompense sociale (zâmbete, laude). Recompensele trebuie înlocuite pentru a nu se plictisi de ele. Acestea trebuie să urmeze imediat după un

comportament dorit și să ducă la creșterea comportamentului dorit. Există două tipuri mari de programe de recompensare: continuă și parțială. Recompensarea continuă este recompensa care se dă elevului după fiecare răspuns corect, fiind folositoare la învățarea comportamentelor noi. În schimb, recompensarea parțială este aceea în care doar unele etape ale răspunsului așteptat sunt recompensate. Acest tip de recompensă conduce la răspunsuri mai multe și mai dese.

Un proverb african, de care ar trebui să ținem seama, spune: „Copilul care nu e îmbrățișat de sat va da foc satului pentru a-i simți căldura”.

Bibliografie:

- Svetlana Curilov, Olga Guzun, Christoph Inger, Tatiana Lungu, Anastasia Para, Angela Vșădicescu, *Ghid metodologic. Incluziunea educațională a copiilor cu tulburări din spectrul autist*, Ministerul Educației Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Chișinău, 2017
- <https://institutulbrainmap.ro/autismul-ce-este-cauze-simptome-diagnostic-si-tratament>

IMPORTANȚA JOCULUI PENTRU ELEVII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES)

Autor : Profesor învățământ primar , SUCIU-GOLBAN MARINELA

Școala de proveniență : Liceul Teoretic „ Alexandru Mocioni ” , Ciacova – Timiș

Jocurile pentru elevii cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) sunt instrumente esențiale de învățare, adaptare și integrare socială, stimulând dezvoltarea cognitivă, emoțională și motorie într-un mod atractiv. Importanța lor constă în reducerea anxietății, creșterea stimei de sine și facilitarea comunicării, transformând actul didactic într-o activitate plăcută.

Joc: „Cutia cu emoții”

Jocul didactic de numește „ Cutia cu emoții „ .

Scopul acestui joc este dezvoltarea recunoașterii și exprimării emoțiilor precum stimularea comunicării și a empatiei.

Materialele necesare în buna desfășurare a jocului sunt :

= O cutie (decorată atractiv)
 = Cartonașe cu imagini sau cuvinte care reprezintă emoții (bucurie,tristețe,furie,frică,surpriză etc.)

= Oglinzi (de dimensiuni mici)

Regulile și modul de joc :

Elevii stau în cerc. Pe rând, fiecare elev extrage un cartonaș din „cutia cu emoții”. După ce vede emoția:

1. Elevul încearcă să mimeze emoția respectivă (fără să o spună).
2. Ceilalți colegi ghicesc emoția (elevii ridică mâna sus și este numit de învățător cine să răspundă)
3. După ghicirea emoției , elevul care a mimat sau cadrul didactic poate iniția o scurtă discuție:

„Când te-ai simțit așa?”

„Ce putem face când simțim această emoție?”

4. Când emoția este ghicită de un copil , copilul care a mimat se privește în oglindă pentru a-și vedea mimica .

Adaptări pentru CES:

- Pentru elevii cu dificultăți de limbaj: folosirea imaginilor clare și a gesturilor.
- Pentru elevii cu autism: structurarea clară a pașilor și folosirea rutinelor.
- Pentru elevii cu dificultăți de atenție: jocul să fie scurt și dinamic.
- Se poate lucra individual sau în perechi.

Timpul de desfășurare a jocului: 10–15 minute (depinde de numărul de participanți)

Beneficii ale jocului :

- Îmbunătățește inteligența emoțională
- Dezvoltă comunicarea verbală și nonverbală
- Încurajează interacțiunea socială

Bibliografie

1. Daniel Goleman (1995). *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche, Lucrare de bază privind importanța recunoașterii și gestionării emoțiilor.
2. Ministerul Educației (2017). *Educația incluzivă – ghid metodologic*. București, Ghid oficial pentru adaptarea activităților la elevii cu CES.

Neurodiversitatea în contextul neurobiologiei și al educației incluzive

Autor: Sîrbu Roxana

Prof. Școala Gimnazială Gheorghe Corneliu Domnești

Neurodiversitatea reprezintă un concept modern, fundamentat pe cercetări din domeniul neurobiologiei și al științelor cognitive, care susține ideea că variabilitatea neurologică este o caracteristică naturală a speciei umane. Din punct de vedere biologic, diferențele dintre indivizi sunt explicate prin particularități structurale și funcționale ale sistemului nervos central, în special la nivelul cortexului cerebral și al rețelelor neuronale implicate în procesarea informației.

Creierul uman este un organ extrem de complex, caracterizat prin plasticitate neuronală, capacitate care permite adaptarea la mediu și reorganizarea conexiunilor sinaptice în funcție de experiență. Acest fenomen stă la baza învățării și memoriei. În cazul elevilor neurodivergenți, aceste procese pot avea particularități specifice, ceea ce determină stiluri diferite de învățare și ritmuri variate de asimilare a informațiilor.

Din perspectivă neurobiologică, tulburările din spectrul autist, ADHD sau dislexia nu trebuie privite exclusiv ca deficiențe, ci ca variații ale funcționării creierului. De exemplu, dislexia implică diferențe în procesarea fonologică, asociate cu activitatea unor regiuni corticale, în timp ce ADHD este corelat cu mecanismele de reglare a atenției și funcționarea neurotransmițătorilor, precum dopamina.

În context educațional, aceste diferențe necesită o abordare didactică diferențiată. Predarea biologiei oferă oportunități multiple pentru adaptarea metodelor de predare, prin utilizarea unor strategii variate care să răspundă nevoilor tuturor elevilor. Astfel, profesorul devine facilitator al învățării, adaptând conținuturile și metodele la diversitatea cognitivă a clasei.

Un principiu esențial în educația incluzivă îl reprezintă individualizarea învățării. Aceasta presupune adaptarea sarcinilor didactice, a ritmului de lucru și a modalităților de evaluare, astfel încât fiecare elev să își poată valorifica potențialul. În acest sens, utilizarea strategiilor multimodale contribuie la creșterea eficienței procesului educațional.

Exemple de activități didactice adaptate neurodiversității includ modelarea tridimensională a neuronului, care facilitează înțelegerea structurii și funcției acestuia prin implicarea învățării vizuale și kinestezice. De asemenea, realizarea hărților conceptuale ajută la organizarea informațiilor și la evidențierea relațiilor dintre concepte biologice.

Activitățile experimentale reprezintă o altă metodă eficientă, deoarece implică observarea directă a fenomenelor biologice, contribuind la consolidarea cunoștințelor. De exemplu, studierea reflexelor sau a reacțiilor organismului la stimuli poate fi realizată prin experimente simple, accesibile elevilor de gimnaziu.

Bibliografie

Kandel, E.R., Schwartz, J.H., Jessell, T.M. (2013). Principles of Neural Science. McGraw-Hill Education.

Bear, M.F., Connors, B.W., Paradiso, M.A. (2020). Neuroscience: Exploring the Brain. Wolters Kluwer.

American Psychiatric Association (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-5).

OECD (2019). Inclusive Education for All: Supporting Students with Special Needs and Disabilities.

Ministerul Educației (România). Strategia privind educația incluzivă.

Armstrong, T. (2015). The Myth of the Normal Brain: Embracing Neurodiversity. AMA Journal of Ethics.